

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 57

Vydána dne 29. června 1964

Cena Kčs 1,20

O B S A H

132. Vyhláška ministerstva dopravy o železničním přepravním řádu

132

VYHLÁŠKA

ministerstva dopravy

ze dne 17. června 1964

o železničním přepravním řádu

Ministerstvo dopravy v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány stanoví podle § 4 zákona č. 51/1964 Sb., o dráhách, a k provedení příslušných ustanovení občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. a hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb.:

ČÁST PRVNÍ

Všeobecná ustanovení

§ 1

Rozsah platnosti železničního přepravního řádu

(1) Železniční přepravní řád (dále jen „řád“) platí pro přepravu cestujících, zavazadel, spěšnin a vozových zásilek na železničních tratích Československých státních drah a vozových zásilek na dráze Dopravního podniku města Ostravy (dále jen „železnice“).

(2) Pro přepravu vozových zásilek, nakládaných nebo vykládaných na vlečce a přepravovaných po železnici, platí ustanovení tohoto řádu, pokud ve vyhlášce č. 126/1964 Sb., o styku mezi dráhami celostátními a vlečkami a o vztazích mezi zúčastněnými organizacemi (vlečkové podmínky), není stanoveno jinak.

§ 2

Základní ustanovení řádu

Tento řád stanoví základní podmínky pro sestavení a způsob plnění plánu přepravy a podrobně upravuje práva, povinnosti i odpovědnost železnice, cestujících a přepravců.

§ 3

Základní povinnosti železnice a přepravců

Základní povinnost železnice a přepravců je splnit státní plán přepravy. Železnice a přepravci jsou povinni plánovat, organizovat a provádět přepravy co nejhospodárněji; jsou povinni zabezpečovat neporušenost přepravovaných zásilek a dodržovat stanovené lhůty.

§ 4

Stanice otevřené k přepravním úkonům

(1) Železnice vypravuje cestující a přijímá k přepravě a vypravuje cestovní zavazadla, spěšniny a vozové zásilky ve stanicích a do stanic otevřených pro žádanou přepravu. Seznam těchto stanic s údaji jejich výpravní oprávněnosti (dále jen „Seznam stanic“) vydává ministerstvo dopravy.

(2) Železnice zřizuje a udržuje pro styk s cestujícími a přepravci ve stanicích výdejny jízdenek, výpravní zavazadel a spěšnin, pokladny a podobná zařízení. Železniční stanice jsou povinny informovat zájemce na požádání o platných tarifech.

§ 5

Přepravně zasilatelské úkony

Železnice obstarává za přepravce po předchozí dohodě různé zasilatelské úkony související s přepravou, zejména u vývozních a dovozních zásilek podle podrobnějších podmínek stanovených minis-

terstvem dopravy v dohodě s příslušnými ústředními orgány.

§ 6

Věci vyloučené z přepravy

[¹] Z přepravy jsou vyloučeny:

- a) látky a předměty, jejichž přeprava je zakázána právními předpisy nebo opatřeními orgánů státní správy,
- b) předměty, které se svými rozměry, svou vahou nebo svou úpravou nehodí k žádané přepravě vzhledem k zařízením nebo provozním prostředkům železnice nebo vzhledem k bezpečnosti provozu železnice,
- c) nebezpečné věci, které jsou podle tarifu z přepravy vyloučené.

[²] Zjistí-li železnice, že k přepravě byla přijata zásilka s věcmi z přepravy vyloučenými, zásilku zadrží a s věcmi naloží podle ustanovení právních předpisů nebo podle opatření orgánů státní správy. Nemají-li tyto předpisy takové ustanovení a zásilka je ještě v odesílací stanici, vrátí ji železnice odesílateli; je-li zásilka již na cestě, vyloučí ji z přepravy a vyrozumí o tom ihned odesílatele s udáním důvodů vyloučení z přepravy. Ustanovení § 57 platí obdobně.

[³] Podá-li odesílatel k přepravě nebezpečné věci vyloučené z přepravy, třebaš i správně pojmenované, vybere železnice pokutu stanovenou tarifem.

§ 7

Věci, jejichž přeprava je povolena za zvláštních podmínek

[¹] Jen za zvláštních podmínek stanovených tarifem je povoleno přepravovat:

- a) nebezpečné věci,
- b) mrtvoly,
- c) kolejová vozidla na vlastních kolech,
- d) živá zvířata,
- e) snadno zkazitelné věci,
- f) neobvyklé předměty, jejichž přeprava působí zvláštní potíže vzhledem k jejich rozměrům, jejich váze nebo jejich úpravě se zřetelem k zařízením nebo provozním prostředkům železnice.

[²] Tarif stanoví, jak postupuje železnice, zjistí-li, že nebyly splněny podmínky předepsané pro přepravu nebezpečných věcí, a v kterých případech vybírá pokutu za nesplnění těchto podmínek.

[³] Tarif může stanovit zvláštní podmínky pro některé přepravy, zejména pro přepravu

- některých věcí jako spěšnin,
- na úzkorozchodných tratích,
- ve vozech zvláštní stavby a ve vozech přepravců,
- zvláštními vlaky,
- v odesílatelských vlacích,
- sdružených zásilek,

- zásilek doprovázených průvodci,
- vozových zásilek, u nichž železnice přejímá nakládku a vykládku zásilek za přepravce,
- zásilek na paletách, v kontejnerech a jiných technických prostředcích.

§ 8

Zákazy přepravy. Zákazy nakládky.

[¹] Dojde-li při živelních pohromách nebo velkých nehodách k přerušení nebo omezení dopravy, nebo nelze-li jinak řešit naléhavé potřeby železničního provozu, nebo byla-li přeprava zakázána opatřeními orgánů státní správy, může železnice vyhlásit zákaz přepravy cestovních zavazadel nebo spěšnin, nebo zákaz nakládky vozových zásilek pro určité směry nebo do určitých stanic. Zákazy mohou být vyhlášeny buď pro všechny nebo jen pro některé zásilky.

[²] Železnice může vyhlásit zákaz přepravy cestovních zavazadel nebo spěšnin, nebo zákaz nakládky vozových zásilek do určitých stanic i tehdy, dojde-li v těchto stanicích k nadměrnému nahromadění zásilek určených k vykládce. Takové zákazy mohou být vyhlášeny pro všechny zásilky nebo jen pro zásilky určené jednotlivým přepravcům.

ČÁST DRUHÁ

Přeprava cestujících, zavazadel a spěšnin

Oddíl I

Přeprava cestujících

§ 9

Jízdní řády

[¹] Pro přepravu cestujících a zavazadel jsou určeny vlaky, uvedené v jízdním řádu, popřípadě vlaky zavedené z provozních důvodů nebo na objednávku. Vlaky na objednávku mohou být zavedeny pouze na žádost socialistické organizace.

[²] Železnice vydává vývěsné a knižní jízdní řády. Vývěsné jízdní řády vyvěsí v rozsahu, odpovídajícím místní potřebě a místním možnostem a běžně je udržuje. Stanice jsou rovněž povinny předložit na požádání k nahlédnutí knižní jízdní řád.

[³] V jízdních řádech musí být uvedeno:

- a) den, od kterého jízdní řád platí,
- b) jména stanic (zastávek) s údajem jejich vzdálenosti v km od výchozí stanice,
- c) druh a číslo vlaku,
- d) údaj jede-li vlak denně, po celé období platnosti jízdního řádu nebo jenom v jeho části nebo jen v některé dny,
- e) vozová třída,
- f) doba odjezdu vlaku a u významnějších, postupních a konečných stanic též doba příjezdu, popřípadě hlavní vlakové přípoje,
- g) podmínky, za kterých cestující může některý vlak použít.

(4) Dočasné omezení pravidelného provozu nebo dočasné změny jízdního řádu se oznámí vývěskou ve stanici. Trvalé změny jízdního řádu se musí oznámit nejméně 7 dní před začátkem jejich platnosti vydáním tiskové opravy. Tyto opravy musí být provedeny včas a čitelně ve všech jízdních řádech.

§ 10

Právo na přepravu a obložení místa a k sezení

(1) Železnice je povinna přepravit cestujícího, který má platnou jízdenku do cílové stanice vlaku uvedenými v jízdním řádu.

(2) Cestující má právo na přepravu ve vozové třídě a druhu vlaku, pro který platí jeho jízdenka. Není-li místo v příslušné vozové třídě, nebo nemá-li vlak takovou vozovou třídu, může cestující přestoupit do vyšší vozové třídy za podmínek stanovených § 21 nebo přestoupit do nižší vozové třídy anebo se může jízdy vzdát a žádat vrácení zaplaceného jízdného.

(3) Cestující je povinen mít platnou jízdenku než nastoupí jízdu, pokud řád nebo tarif nestanoví jinak; musí ji mít po celou dobu jízdy a na požádání oprávněného zaměstnance kdykoliv ji předložit a odevzdat ji při ukončení jízdy, jestliže jí nepotřebuje jako doklad. Totéž platí o místenkách, jde-li o místnkové vlaky nebo vozy.

(4) Cestující při nastoupení jízdy smí ve vlaku obložit po jednom místě k sezení jak pro sebe, tak i pro každého s ním jedoucího cestujícího, pro kterého může předložit současně platnou jízdenku. Za obložené se pokládá místo, na které cestující položil část oděvu, nebo jiný vhodný předmět.

(5) Kdo obloží místo neoprávněně, je povinen místo ihned uvolnit a zaplatit za každé neoprávněně obložené místo pokutu 4 Kčs. Cestující, který opustí své místo a neobloží je, ztrácí na ně nárok.

§ 11

Osoby z přepravy vyloučené nebo přepravované za určitých podmínek

(1) Do vlaku nemají přístup nebo mohou být z jízdy vyloučeny:

- a) osoby opilé a osoby, které nezachovávají ustanovení tohoto řádu nebo tarifu, které nedbají zákonných předpisů nebo příkazů a pokynů, dávaných jim železničnými zaměstnanci při výkonu jejich služby v zájmu zachování bezpečnosti, klidu a pořádku na železnici, jakož i osoby, které se chovají neslušně,
- b) osoby, které by pro nemoc nebo z jiných důvodů mohly být na obtíž, pokud tarif nestanoví jinak.

(2) Za neoprávněně vyloučení cestujícího z jízdy zaplatí železnice pokutu 20 Kčs. Ostatní práva cestujícího se řídí ustanovením § 23 odst. 2 a 3.

§ 12

Jízdenky

(1) Jízdenky vydává železnice, nebo s jejím schválením i jiná organizace.

(2) Jízdenka musí mít tyto údaje:

- a) nástupní a cílovou stanici, podle potřeby i směr jízdy,
- b) druh vlaku a vozovou třídu,
- c) jízdné,
- d) dobu platnosti,
- e) den počátku platnosti.

Jako cílová stanice může být na jízdence uvedena jen konečná stanice pásma. Tarif může stanovit, že jízdenky určitých druhů nemusí mít některé z výše uvedených údajů.

(3) Jízdenka není postupitelná, jestliže byla jízda nastoupena, nebo bylo-li jízdenky užito k pojezdě cestovního zavazadla anebo zně-li na jméno; byla-li jízdenka v těchto případech postoupena, je neplatná.

§ 13

Výdej jízdenek

(1) Výdejny jízdenek musí být otevřeny před odjezdem vlaku tak včas, aby si cestující mohli opatřit jízdenky bez chvatu a návalu, nejméně však 30 minut před dobou odjezdu vlaku stanovenou jízdním řádem. Správa dráhy může pro některé stanice stanovit dobu pro otevření výdejny jízdenek kratší 30 minut.

(2) Vyžadují-li to provozní poměry, je výdejna jízdenek oprávněna odmítnout cestujícímu výdej jízdenky 5 minut před dobou skutečného odjezdu vlaku.

(3) Stanice, ve kterých se cestující odbavují přímo u vlaku, jsou zřejmě ze Seznamu stanic, z jízdního řádu a z vývěsky v těchto stanicích.

(4) Cestující je povinen při přejímání jízdenky se přesvědčit, zda mu byla vydána podle jeho údajů; na pozdější reklamace cestujícího nebere železnice zřetel.

§ 14

Přeprava dětí

(1) Cestující má právo na bezplatnou přepravu nejvýše dvou dětí do dovršeného 5. roku, pokud pro ně nevyžaduje více než jedno místo; požaduje-li pro ně dvě místa, zaplatí polovinu obyčejného jízdného za jedno dítě. Za každé další dítě do 5 let zaplatí též polovinu obyčejného jízdného.

(2) Děti od dovršeného 5. roku do dovršeného 10. roku se přepravují za polovinu obyčejného jízdného.

(3) Přeprava dětí do 8. roku bez doprovodu cestujícího staršího 15 let není dovolena.

§ 15

Objednávka vozů, uzavřených oddílů a jednotlivých míst

(1) Cestující může objednat vůz nebo uzavřený oddíl za podmínek stanovených v tarifu.

[2] Železnice zavádí také vlaky, u nichž jsou všechna místa vázána na objednávku a zakoupení místenky (povinné místenkové vlaky) a vlaky, u nichž je jeden nebo více vozů s místy vyhrazenými pro cestující, kteří si objednali místo a zakoupili místenku. Železnice oznámí v jízdním řádu a vývěskou ve stanicích, u kterých vlaků je nutné nebo možné objednat si místo.

[3] Nebylo-li cestujícím, který se prokáže platnou místenkou přiděleno místo ve vlaku označeném na místence, vrátí mu železnice částku zaplacenou za místenku a zaplatí mu pokutu 40 Kčs. Vzdá-li se cestující jízdy, vrátí mu železnice též zaplacené jízdné.

[4] Skutečností zakládající právo na vrácení zaplacených částek a zaplacení pokuty musí si dát cestující od železnice osvědčit; železnice je povinna osvědčení provést.

[5] Cestující, který nemůže předložit místenku v povinně místenkovém vlaku je povinen zaplatit pokutu 40 Kčs. Bude-li mu přiděleno místo, zaplatí ještě cenu místenky.

[6] Cestující s místenkou pro vlak, ve kterém je možno objednat místo, ztrácí na své místo nárok, nezaujme-li je do 10 minut po odjezdu vlaku ze stanice, z níž místenka platí.

§ 16

Péče o cestující

[1] Železnice je povinna vytvářet ve svém provozu podmínky ke zvyšování kultury cestování, pečovat o bezpečnost a pohodlí cestujících a umožnit jim, aby po dobu svého pobytu ve stanicích a na cestě mohli používat hygienických, společenských a kulturních zařízení.

[2] Železnice zřizuje podle rozsahu přepravy pro potřeby cestujících čekárny, informační kanceláře, dětské útulky, kulturní střediska, hygienická zařízení, úschovny zavazadel a zajišťuje zřizování nosičské služby. Za tato zařízení upozorní železnice vývěskou, ve které stanoví podmínky pro jejich použití.

[3] Železnice je povinna označit ve stanicích směr jízdy vlaků a na vlcích oboustranně konečnou stanicí vlaku, nebo vozu. Rovněž je povinna označit patřičně vlaky nebo vozy, jsou-li vedeny jako místenkové.

[4] Ve stanicích se slabší přepravou cestujících musí být čekárny otevřeny alespoň 30 minut a ve stanicích se silnější přepravou cestujících, alespoň jednu hodinu před odjezdem vlaku stanoveným jízdním řádem.

[5] Železnice zařazuje do dálkových vlaků v potřebném počtu lůžkové, lehátkové a bufetové vozy.

[6] Železnice je povinna udržovat všechny prostory a vozy určené pro přepravu cestujících v náležité čistotě a v řádném technickém stavu; je povinna je vytápět a osvětlovat.

[7] Ve vlcích osobní přepravy je kouření zásadně zakázáno. Vozy nebo jejich prostory, v nichž je kouření dovoleno, železnice označí jako kuřácké. Rovněž tak je zakázáno kouření v čekárnách, útlucích pro matky s dětmi a v kulturních střediscích. Kdo poruší zákaz kouření, zaplatí pokutu 4 Kčs.

[8] Železnice se podle potřeby postará o oddělené umístění cestujících s dětmi do 10 let a žáků ve zvláštních vozech nebo oddílech. Rovněž se postará o přednostní přidělení místa k sedění osobám poškozeným na zdraví, pokud mají příslušný průkaz.

§ 17

Lůžkové, lehátkové, jídelní vozy a bufetové vozy

[1] Pro přepravu v lůžkových nebo v lehátkových vozech musí mít cestující kromě jízdenky též lůžkový (lehátkový) lístek použité vozové třídy. Lůžkový (lehátkový) lístek možno koupit v cestovní kanceláři, nebo jsou-li místa volná; u průvodce lůžkového (lehátkového) vozu. Podrobnější podmínky pro tuto přepravu stanoví tarif.

[2] Nebylo-li cestujícím, který se prokáže platným lůžkovým (lehátkovým) lístkem přiděleno místo ve vlaku označeném v lůžkovém (lehátkovém) lístku, vrátí mu cestovní kancelář nebo železnice, podle toho, kde byl lístek zakoupen, částku zaplacenou za lůžkový (lehátkový) lístek a zaplatí mu pokutu 40 Kčs. Vzdá-li se cestující jízdy, vrátí mu železnice též zaplacené jízdné. Skutečností zakládající právo na vrácení zaplacených částek a na zaplacení pokuty musí si dát cestující osvědčit od železnice; železnice je povinna osvědčení provést.

[3] Do jídelního nebo bufetového vozu je dovoleno vstoupit až po odjezdu vlaku z výchozí stanice jídelního nebo bufetového vozu. Nastoupit do nich přímo, není dovoleno.

[4] V jídelních a bufetových vozech musí být vývěska s podmínkami pro používání těchto zařízení a délkou dovoleného pobytu v nich; rovněž musí být vyvěšen ceník nabízeného zboží. Cestující, který nezachovává ustanovení o délce pobytu v jídelním nebo bufetovém voze zaplatí pokutu 20 Kčs; jídelní, popřípadě bufetový vůz musí opustit.

§ 18

Povinnosti cestujících

[1] Cestující je povinen uposlechnout příkazy a pokyny, které dávají zaměstnanci železnice při výkonu služby v zájmu zachování bezpečnosti, klidu a pořádku na železnici.

[2] Cestující jsou povinni šetřit dopravní prostředky a zařízení železnice a nesmějí je poškozovat a znečišťovat. Za poškození nebo znečištění vybere železnice náhradu stanovenou tarifem.

[3] Cestující se musí sám starat, aby do vlaku nastoupil včas na stanovených místech a na správně straně v nástupní stanicích, přestoupil v přestupní stanicích do správného vlaku a z vlaku vystoupil v cílové stanicích, nebo nezastavuje-li tam vlak, ve sta-

nici před ní. Cestující se musí postarat sám o přechod mezi dvěma nádražními v téže místě.

(4) Cestující smí do vlaku nastoupit nebo z vlaku vystoupit jen, není-li vlak v pohybu. Zastaví-li vlak výjimečně ve stanici, kde neměl podle jízdního řádu zastavit, může cestující z vlaku vystoupit jen se souhlasem průvodčího a na jeho vyzvání musí ihned nastoupit. Přistoupit do vlaku ve stanici, ve které vlak výjimečně zastavil, mohou cestující pouze se svolením výpravčího, na zastávce se svolením vlakvedoucího. Zastaví-li vlak výjimečně na trati, nesmí cestující z něho vystoupit.

(5) Cestující nesmějí otevírat dveře vozů a odjížděvat kliku nebo pojistný nebo zádržný hák dveří, je-li vlak v pohybu. Vychýlovat se z oken a prodívat na stupátkách nebo spojovacích místcích není dovoleno. Pobyť na zajištěných otevřených plošinách je dovolen pouze výjimečně, se souhlasem výpravčího (vlakvedoucího). Přecházet z vozu do vozu je dovoleno jen, jsou-li vozy mezi sebou spojeny spojovacími můstky a mřížkovým zábradlím nebo měchy. Vyhazovat z vlaku odpadky nebo jiné předměty není dovoleno.

(6) Cestující nesmějí odmykat nebo zamykat vozy nebo oddíly klíčem nebo jiným předmětem, který není součástí vozu. Kdo překročí tento zákaz zaplatí pokutu 4 Kčs.

(7) Kdo zavíná zastavení vlaku ve stanici nebo na trati nebo, že vlak přichystaný k odjezdu nemůže včas odjet, zaplatí bez újmy dalšího stihání náhradu stanovenou tarifem.

(8) Kdo nalezne ve vlaku nebo v prostorách pro cestující ztracenou nebo zapomenutou věc, je povinen odevzdat jí tomu, kdo jí ztratil nebo zapomněl. Nemůže-li tak učinit, je povinen odevzdat věc na potvrzení železnici.

§ 19

Přerušeni jízdy

(1) Cestující má právo přerušit jízdu ve stanicích na cestě, a to u jízdenky na jednu jízdu jednou, u zpáteční jízdenky jednou při jízdě tam a jednou při jízdě zpět. Doba platnosti jízdenky se přerušením jízdy neprodlužuje; jinak není přerušeni jízdy časově omezeno.

(2) Jízdenku musí cestující předložit k potvrzení o přerušeni jízdy ve stanici, kde jízdu přerušil, a to nejpozději do jedné hodiny po příjezdu vlaku; neúčinní-li tak, pozbývá jízdenka platnosti pro další jízdu.

(3) V jízdě lze pokračovat též z jiné stanice, která leží na téže cestě blíže stanici cílové.

(4) Odchytky od ustanovení o přerušeni jízdy na zlevněné jízdenky obsahuje tarif.

§ 20

Vstup do uzavřených částí stanice

(1) Železnice je oprávněna prohlásit určité prostory stanice za uzavřené. Do těchto prostor je

dovolen vstup pouze s platnou jízdenkou nebo vstupenkou na nástupiště. O tomto opatření vyrozumí železnice cestující vývěskou na vhodném místě ve stanici.

(2) Kdo vstoupí do uzavřené části stanice bez platné jízdenky nebo vstupenky a nástupiště, zaplatí pokutu 4 Kčs.

§ 21

Doplatky jízdného

(1) Cestující, který bez vyzvání ohlásí průvodčímu, že nemá platnou jízdenku do cílové stanice, je povinen zaplatit jízdné z nástupní stanice do cílové stanice cestujícího a přírážku 4 Kčs.

(2) Cestující, který průvodčímu vůbec neohlásí anebo ohlásí až po vyzvání, že nemůže předložit platnou jízdenku, je povinen zaplatit jízdné z nástupní stanice do cílové stanice cestujícího a pokutu 40 Kčs.

(3) Cestující, který s jízdenkou platnou pro nižší vozovou třídu anebo pro vlak nižšího druhu zaujal místo ve vyšší vozové třídě nebo ve vlaku vyššího druhu a ohlásí to průvodčímu, aniž byl vyzván, aby předložil jízdenku, je povinen zaplatit rozdíl jízdného a přírážku 4 Kčs. Cestující, který takový přestup ohlásí průvodčímu až po vyzvání k předloženi jízdenky nebo přestup vůbec neohlásí, je povinen zaplatit rozdíl jízdného a pokutu 40 Kčs.

(4) Nelze-li bezpečně zjistit stanici, ve které cestující jízdu nastoupil nebo kde přestoupil do vyšší vozové třídy anebo do vlaku vyššího druhu, je povinen zaplatit jízdné z výchozí stanice vlaku, popřípadě ze stanice, ze které zní předložená jízdenka.

(5) Tarif stanoví případy, kdy se přírážky a pokuty neplatí.

(6) Cestující, který při odchodu ze stanice se nemůže prokázat platnou jízdenkou, je povinen zaplatit doplatek jízdného podle odstavce 2. Dokáže-li, že chtěl ve vlaku jízdné zaplatit, zaplatí jízdné podle odstavce 1.

(7) Cestující, který odmítne ihned zaplatit, může být z přepravy v nejbližší stanici vyloučen bez újmy vymáhání dlužné částky.

(8) Držitel vstupenky na nástupiště smí vstoupit do vlaku jen tehdy, pomáhá-li nemocnému nebo jinému cestujícímu, který potřebuje pomoc. Ve vlaku se však smí zdržovat jen po dobu nezbytně potřebnou. Kdo neoprávněně prodává ve vlaku připraveném k odjezdu, je povinen zaplatit pokutu 4 Kčs.

(9) Cestující, který neoprávněně nastoupí do vlaku, ve kterém je vnitrostátní přeprava vyloučena, je povinen zaplatit pokutu 40 Kčs.

§ 22

Ruční zavazadla

(1) Cestující má právo vzít s sebou do vozu bezplatně jako ruční zavazadlo předměty snadno přenosné, nebrání-li tomu právní předpisy nebo opa-

tření orgánů státní správy a nemohou-li tyto předměty poškodit nebo znečistit cestující, vozy nebo jejich zařízení. Pro ruční zavazadla přísluší cestujícímu pouze prostor nad místem a pod místem, které zaujímá.

(2) Jízdním řádem může být omezena nebo vyloučena přeprava některých ručních zavazadel.

(3) Dohled na ruční zavazadla přísluší pouze cestujícímu, který odpovídá za škodu vzniklou z toho, že je vzal s sebou.

(4) Cestujícímu není dovoleno brát s sebou do vozu nabitě zbraně nebo nebezpečné látky a předměty, které svými vlastnostmi mohou způsobit poškození vozu, železničních zařízení nebo zboží, jakož i újmu na zdraví lidí nebo zvířat nebo škodu na majetku; takovými jsou výbušiny, zápalné, vznětlivé, jedovaté, radioaktivní a žravé látky nebo předměty, jakož i látky vzbuzující odpor nebo schopné způsobit nákazu. Podrobnější vyjmenování druhů nebezpečných věcí obsahuje tarif.

(5) Železniční zaměstnanci ve službě mají právo se přesvědčit v přítomnosti cestujícího nebo svědka o povaze látek a předmětů, které cestující vzal s sebou, jsou-li vážné důvody k podezření, že byla porušena ustanovení odstavců 1 a 4.

(6) Ruční zavazadla nevyhovující předchozím ustanovením je povinen cestující odstranit z vozu ihned v nástupní stanici, popřípadě v nejbližší stanici, kde vlak zastaví. Neučiní-li tak, může být vyloučen z jízdy.

(7) Cestující, který vzal s sebou do vozu nabitou zbraň nebo nebezpečné látky nebo předměty, odpovídá za to podle obecných předpisů; kromě toho zaplatí železnici pokutu za přepravu nebezpečných látek nebo předmětů, která činí za každý kg hrubé váhy kusu, ve kterém byly:

a) látky nebo předměty výbuchem nebezpečné, samozápalné a lehce zápalné	40 Kčs,
b) ostatní nebezpečné látky nebo předměty	4 Kčs.

Pokuta za nabitou zbraň činí 40 Kčs.

§ 23

Zmeškání nebo vynechání vlaku, ztráta přípoje a provozní poruchy

(1) Zpožděný odjezd, příjezd, ztráta přípoje nebo vynechání vlaku nejsou důvodem k náhradě škody.

(2) Jestliže některý vlak vůbec nejede nebo jede jen po části trati, může se cestující vzdát jízdy a žádat vrácení jízdného. Byl-li zpožděním vlaku zmeškán ve stanici na cestě přípoj, nebo přípojný vlak vůbec nejede, může se cestující vzdát další jízdy a žádat vrácení jízdného.

(3) Jestliže se cestující vzdá další cesty a vrátí se nejbližším vlakem bez přerušení jízdy do nástupní stanice, přepraví ho železnice zpět zdarma a vrátí mu na jeho žádost jízdné, které zaplatil.

Jestliže cestující pokračuje v cestě, přepraví ho železnice bez doplatku vlekem po téže nebo jiné trati, popřípadě vlakem vyššího druhu nebo ve vyšší vozové třídě, jestliže se tím urychlí jeho příjezd do cílové stanice. Jestliže cestující nepokračuje v další cestě, vrátí mu železnice rozdíl mezi zaplaceným jízdným a jízdným za neprojetou trať.

(4) Jestliže živelní pohromy nebo jiné okolnosti, které železnice nemohla odvrátit, znemožní cestu, postará se železnice podle možností na vlastní náklad o další přepravu až ke sjízdě trati. Jestliže to není možné, platí ustanovení odstavců 2 a 3; podrobnosti stanoví tarif.

(5) Stanice oznámí vývěskou nebo jiným vhodným způsobem přibližné zpoždění vlaku, přesahuje-li 10 minut, vynechání vlaku nebo jiné nepravdivosti, související s přepravou cestujících.

Oddíl II

Přeprava cestovních zavazadel

§ 24

Předměty přepravované jako cestovní zavazadlo a předměty z přepravy vyloučené

(1) K přepravě jako cestovní zavazadlo se přijímají předměty cestujícího, které lze snadno naložít a nebrání-li jejich přepravě právní předpisy nebo opatření orgánů státní správy. Zavazadlo se může skládat nejvýše ze 3 kusů a váha jednoho kusu nesmí převyšovat váhu 30 kg. Odchytky stanoví tarif a jízdní řád.

(2) Z přepravy jako cestovní zavazadlo jsou vyloučeny nebezpečné látky a předměty uvedené v § 22 odst. 4. Tarif může stanovit výjimky.

§ 25

Přezkoumání cestovního zavazadla.

Pokuty

(1) Železnice je oprávněna kdykoliv přezkoumat obsah cestovního zavazadla, domnívá-li se, že jako zavazadlo byly podány nebezpečné látky a předměty vyloučené z přepravy jako cestovní zavazadlo.

(2) Zjistí-li železnice, že nebyly dodrženy podmínky stanovené pro přepravu nebezpečných látek nebo předmětů, nebo že byly podány k přepravě jako cestovní zavazadlo látky nebo předměty, jež jsou z přepravy vyloučeny a není-li předpisy nebo opatřeními orgánů státní správy nařízeno jinak, vyloučí je z přepravy a uloží je v nejbližší vhodné stanici.

(3) Bylo-li cestovní zavazadlo vyloučeno z přepravy podle ustanovení odstavce 2, zaplatí cestující pokutu stanovenou v § 22 odst. 7. Bylo-li motorové vozidlo vyloučeno z přepravy, počítá se pokuta za váhu pohonné látky v nádrže.

§ 28

Obal a označení cestovního zavazadla

(1) Cestovní zavazadlo, vyžaduje-li to jeho povaha, musí být baleno tak, aby bylo chráněno před ztrátou nebo poškozením, aby nemohlo způsobit škodu osobám, poškodit provozní prostředky, jiná zařízení, jakož i ostatní cestovní zavazadla nebo jiné předměty. Je-li zavazadlo podáno v uzamykatelném obalu, musí být obal uzamčen nebo řádně převázán; není-li tomu tak, nepřijme se zavazadlo k přepravě.

(2) Železnice není povinna při přijímání cestovních zavazadel k přepravě přezkoumávat stav zavazadla a dostatečnost obalu. Zjistí-li však železnice vadný stav zavazadla, nebo že nebylo dbáno ustanovení odstavce 1, upozorní na závadu cestujícího; neodstraní-li ji cestující, nebo neuzná-li závadu podpisem na zavazadlovém lístku, nepřijme železnice zavazadlo k přepravě.

(3) Každý kus cestovního zavazadla musí být označen trvanlivě a čitelně adresou cestujícího, jakož i přesným názvem stanice určení podle jízdního řádu. Není-li zavazadlo takto označeno, vyzve stanice cestujícího, aby tak učinil; nevyhoví-li cestující, železnice nepřijme zavazadlo k přepravě.

§ 27

Podej a přeprava cestovního zavazadla.**Zavazadlový lístek**

(1) Cestující je povinen podat cestovní zavazadlo buď u zavazadlové výpravy nebo ve stanicích, kde není zavazadlové výprava nebo je u užitých vlaků uzavřena, přímo u vlaku.

(2) Podává-li cestující cestovní zavazadlo u zavazadlové výpravy, je povinen tak učinit v době stanovené pro výdej jízdenek. Železnice je oprávněna, vyžadují-li to provozní poměry, odmítnout přijetí zavazadla, které nebylo podáno nejpozději do 15 minut před dobou odjezdu vlaku stanovenou jízdním řádem.

(3) Stanice, kde se přijímají cestovní zavazadla přímo u vlaku, jakož i stanice, ve kterých je cestující povinen pomoci při nakládání nebo vykládání zavazadel, jsou zřejmě ze Seznamu stanic, popřípadě z jízdního řádu nebo vývěsky ve stanicích.

(4) Při podeji cestovního zavazadla je cestující povinen předložit jízdenku platnou alespoň do stanice určení zavazadla.

(5) Cestující může při podeji cestovního zavazadla určit vlak, kterým se má zavazadlo přepravit z odesílací stanice. Neurčí-li cestující vlak, nebo nepodal-li zavazadlo k určenému vlaku včas, anebo nelze-li zavazadlo přepravit určeným vlakem z odesílací stanice, nebo při překládce ze stanice na cestě, přepraví železnice zavazadlo nejbližším vhodným vlakem.

(6) Železnice vypraví cestovní zavazadlo směrem, kterým platí jízdenka. Platí-li jízdenka pro více směrů, musí cestující při podeji určit směr, kterým má být zavazadlo vypraveno. Neučiní-li tak, železnice neodpovídá za následky z toho vzniklé.

(7) Při podání cestovního zavazadla k přepravě je železnice povinna zjistit počet kusů a celkovou váhu zavazadla bezplatně, pokud nejsou tarifem stanoveny pro výpočet dovozného jednotkové váhy. Cestující má právo zúčastnit se tohoto zjišťování. Zjištěná váha se zaokrouhlí sestupně na celé kg. Není-li ve stanici váha, něco podá-li se zavazadlo přímo u vlaku, určí se váha odhadem; záznam „odhadem“ se poznamená v zavazadlovém lístku.

(8) Po přijetí cestovního zavazadla k přepravě a po zaplacení částek, které má cestující platit, se vydá cestujícímu zavazadlový lístek. Vzor zavazadlového lístku stanoví tarif. Cestující je povinen se přesvědčit při přijímání zavazadlového lístku, je-li sepsán správně podle jeho údajů; za správnost těchto údajů odpovídá.

(9) Dovozné za cestovní zavazadlo a doplňující poplatky vzniklé v odesílací stanici musí být zaplacený při podeji zavazadla. Poplatky vzniklé cestou nebo ve stanici určení musí být zaplacený při odběru zavazadla.

§ 28

Výdej cestovního zavazadla

(1) Držitel zavazadlového lístku je oprávněn žádat ve stanici určení výdej cestovního zavazadla po příjezdu vlaku, kterým mělo být zavazadlo přepraveno, po uplynutí doby nezbytně nutné pro příchystání zavazadla. Železnice může pro některé stanice s velkou přepravou stanovit nejzažší lhůty pro výdej zavazadla. Lhůta pro výdej zavazadla se prodlužuje o čas potřebný ke spínání předpisů celních a předpisů jiných orgánů státní správy.

(2) Došlo-li cestovní zavazadlo opožděně buď pro opožděný příjezd vlaku nebo vynechání vlaku, popřípadě pro ztrátu přípoje nebo z důvodů živelních pohrom nebo okolností, které železnice nemohla odvrátit, platí obdobně ustanovení § 23 odst. 1.

(3) Ve stanici určení uloží železnice cestovní zavazadlo bezplatně po dobu 24 hodin, která počíná uplynutím 24. hodiny dne, ve kterém cestovní zavazadlo došlo. Po uplynutí této doby vybírá železnice za uložení zavazadla skladištné stanovené tarifem.

(4) Železnice vydá cestovní zavazadlo po zaplacení částek vzniklých po jeho přijetí k přepravě, včetně hotových výdajů, a po vrácení zavazadlového lístku; není však povinna zkoumat, je-li držitel zavazadlového lístku oprávněn odebrat zavazadlo. Při ztrátě některého kusu zavazadla, poznamená železnice výdej došlých kusů na zavazadlovém lístku, který cestujícímu ponechá a vydá mu průpis komerčního zápisu.

(5) Pro případnou likvidaci cestovního zavazadla platí ustanovení § 59 obdobně.

Oddíl III

§ 29

Návratky při nevyužití jízdenky a při vrácení cestovního zavazadla

(1) Neužil-li cestující jízdenku k jízdě, vrátí mu železnice na jeho žádost zaplacené jízdné po

srážce uvedené v odstavci 8. Srážka se neprovede, vrátí-li cestující jízdenku stanici, která jí vydala v též den, kdy byla vydána, nebo osvědčila-li tato stanice, že jízdenka nebyla použita v den výdeje jízdenky. Použije-li cestující jízdenky k podejí cestovního zavazadla, vrátí mu železnice zaplacené jízdné jen tehdy, vezme-li též zpět zavazadlo v odesílací stanici, pokud nebylo již odesláno.

(2) Použije-li cestující jízdenku jen částečně, tj. jede-li v nižší vozové třídě nebo v nižším druhu vlaku nebo jen na části cesty než jak je uvedeno na jízdence, nebo byla-li jízdenka použita menším počtem osob, než na který zní, vrátí železnice na žádost rozdíl mezi zaplaceným jízdným a jízdným za projetou trať po srážce upravené v odstavci 8.

(3) Byl-li cestující přepraven v nižší vozové třídě nebo vzdal-li se jízdy proto, že nebylo místo ve vozové třídě, na níž měl jízdenku, vrátí mu železnice na žádost rozdíl jízdného nebo celé jízdné, bez srážky uvedené v odstavci 8.

(4) Vzdá-li se cestující podle § 23 odst. 2, 3 a 4 jízdy, vrátí mu železnice na jeho žádost rozdíl mezi zaplaceným jízdným a jízdným za projetou trať nebo celé jízdné bez srážky uvedené v odstavci 8.

(5) Zřekne-li se cestující podle § 23 odst. 3 nebo 4 vrácení jízdného a zpáteční jízdy zdarma a pokračuje v jždě nejbližším vlakem nižšího druhu nebo v nižší vozové třídě než platí jeho jízdenka proto, že použitý vlak neměl vozovou třídu, než pro kterou platí jízdenka, vrátí mu železnice na jeho žádost rozdíl mezi zaplaceným jízdným a jízdným, jež by bylo zaplatit za použitou trať, druh vlaku a vozovou třídu, bez srážky uvedené v odstavci 8.

(6) Skutečnosti zakládající práva cestujícího podle ustanovení odstavců 1 až 5 musí být železničí osvědčeny podle § 15 odst. 4.

(7) Ustanovení předchozích odstavců neplatí pro jízdenky opravňující k opětovným jízdám.

(8) Z částky, která má být vrácena, se sráží 10 %, nejméně však 2 Kčs a nejvýše 10 Kčs za jízdenku, pokud není srážka podle předchozích ustanovení vyloučena. Bylo-li několik cestujících vypraveno společnou jízdenkou, vypočte se srážka tak, jako kdyby byla každému cestujícímu vydána jízdenka zvlášť; nejvýše se však za společnou jízdenku srazí 20 Kčs. Při vypravení cestujících přepravním rejstříkem nebo skupinovou jízdenkou se srazí 10 % z celkové částky, nejméně však 2 Kčs a nejvýše 100 Kčs.

(9) Z návratků jízdného je vyloučena částka zaplacená za místenku s výjimkou případů uvedených v odstavcích 3 a 4, jakož i odřekne-li cestující místo u výdejní místenky, u níž jí zakoupil nejpozději do 2 hodin před pravidelným odjezdem povinně místenkového vlaku nebo přidělila-li mu železnice místo jiné než je uvedeno na místě.

(10) Za ztracenou jízdenku neposkytuje železnice náhradu, pokud ztrátu nezpůsobila sama.

(11) Vezme-li cestující zpět cestovní zavazadlo

v odesílací stanici dříve než bylo odesláno, nebo vydá-li mu železnice zavazadlo v některé stanici na cestě, vrátí mu železnice na jeho žádost dovozní nebo rozdíl mezi zaplaceným dovozním a dovozním za projetou trať po srážce 2 Kčs.

(12) Vydá-li železnice cestovní zavazadlo proto, že cestující podle § 19 odst. 2 se vzdal jízdy v nástupní stanici nebo v některé stanici na cestě, anebo se vzdal podle § 23 odst. 2, 3 a 4 pokračování v jždě, nebo bylo-li zavazadlo přepraveno po kratší cestě než bylo zapláceno, srážka podle odstavce 11 se neprovede.

(13) Pro uplatnění práv z přepravy cestujících a cestovních zavazadel platí ustanovení částí IV a V tohoto řádu.

Oddíl IV

Přeprava spěšnin

§ 30

Pojem spěšniny. Předměty vyloučené z přepravy

(1) Občané mohou podávat jako spěšninu předměty, které lze snadno nakládat a vykládat a u nichž váha jednoho kusu nepřevyšuje 50 kg; celá spěšnina se může skládat nejvýše ze tří kusů. Jako spěšninu mohou podávat též předměty, které železnice přijímá k přepravě jako cestovní zavazadlo.

(2) Socialistické organizace mohou podávat jako spěšninu předměty uvedené v tarifu.

(3) V odůvodněných případech může odesílací stanice povolit výjimku z omezení druhu předmětů, váhy nebo počtu kusů; lze-li zajistit bez obtíží přepravu takové spěšniny po celé přepravní cestě. V těchto případech je stanice oprávněna sjednat s odesílatelem zvláštní podmínky pro přepravu.

(4) Pro noviny, časopisy, filmy a opakuje se přepravy některých druhů zboží může tarif stanovit zvláštní zjednodušené podmínky pro přepravu.

(5) Z přepravy jako spěšnina jsou vyloučeny předměty, které jsou vyloučeny z přepravy jako cestovní zavazadlo podle § 24 odst. 2; výjimky stanoví tarif.

§ 31

Spěšninový list

(1) Spolu se spěšninou je odesílatel povinen odevzdat železničí řádně vyplněný spěšninový list. Spěšninové listy vydává železnice vlastním nákladem a prodává je za stanovenou cenu. Vzor spěšninového listu stanoví tarif. Ministerstvo dopravy může stanovit pro přepravu spěšnin i jiné přepravní doklady.

(2) Spěšninový list se vyplňuje ve všech dílech podle předtisku. Části orámované silnými čarami vyplňuje železnice, ostatní odesílatel. Do spěšninového listu je odesílatel povinen zapsat čitelně jméno a adresu odesílatele a příjemce, číslo telefonu příjemce, je-li mu známo, stanici určení, počet kusů, druh obalu, obsah spěšniny a popřípadě další zápis předepsané tarifem.

(3) Odesílatel odpovídá za správnost a úplnost zápisů ve spěšninovém listě a jejich umístění na správném místě.

(1) Ten, kdo odevzdá stanici spěšninový list, se považuje za oprávněného jednat jménem odesílatele spěšninou, zejména mluvit nebo doplňovat zápisy odesílatele ve spěšninovém listě a též za oprávněného ke všem jednáním, která se týkají podeje spěšninou k přepravě.

(2) Pokud jde o plnění předpisů celních a předpisů jiných orgánů státní správy, platí obdobně ustanovení § 51.

§ 32

Obal. Označení spěšninou

(1) Spěšnina, vyžaduje-li to její povaha, musí být balena tak, aby byla chráněna před ztrátou nebo poškozením, aby nemohla způsobit škodu osobám, poškodit provozní prostředky, jiná zařízení, jakož i jiné předměty. Je-li spěšnina podávána v uzavratelném obalu, musí být obal uzamčen nebo řádně převázán; není-li tomu tak, nepřijme se spěšnina k přepravě.

(2) Železnice může požádat, aby drobné předměty stejného druhu, které by působily při manipulaci obtíže nebo mohly způsobit jejich ztrátu za přepravy, byly spojeny nebo zabaleny tak, aby tvořily větší kus nebo celek.

(3) Železnice není povinna při přijímání spěšninou k přepravě přezkoumávat stav spěšninou a vhodnost nebo dostatečnost jejího obalu. Zjistí-li však železnice vadný stav spěšninou, nebo že nebylo dbáno ustanovení odstavce 1, popřípadě 2, upozorní na závadu odesílatele; neodstraní-li ji odesílatel nebo neuzná-li závadu podpisem na spěšninovém listu, nepřijme železnice spěšninou k přepravě.

(4) Odesílatel je povinen označit trvanlivě každý kus spěšninou čitelnou a nesmazatelnou adresou svou i příjemce, jakož i přesným názvem stanice určení podle Seznamu stanic. Není-li spěšnina takto označena, vyzve stanice odesílatele, aby tak učinil; nevyhoví-li odesílatel, železnice nepřijme spěšninou k přepravě.

§ 33

Podej a přeprava spěšninou

(1) Spěšninou lze podat v době, která je ve stanici oznámena vývěskou. Odesílatel není oprávněn určit vlak, kterým má být spěšnina přepravena. Železnice může tarifem nebo vývěskou ve stanici omezit nebo vyloučit přepravu spěšninou u některých vlaků.

(2) Odesílatel je povinen oznámit zamýšlený podej spěšninou nejpozději 24 hodin předem stanici, ze které ji chce odeslat písemnou, telefonickou nebo ústní objednávkou přepravy (dále jen „přihláškou“), ve které uvede název stanice určení, označení druhu zboží, počet kusů, váhu jednotlivých kusů a druh obalu, jméno a adresu odesílatele, den, popřípadě i denní dobu, kdy hodlá spěšninou odeslat. Stanice určí den a hodinu podeje k přepravě.

(3) Přihlášky není třeba, hodlá-li odesílatel v témže dni podat k přepravě nejvýše 3 spěšninou skládající se každá nejvýše ze 3 kusů pro týž den

k odeslání a nepřesahuje-li žádná z těchto zásilek váhu 100 kg a váha jednoho kusu 50 kg.

(4) Neohlásí-li odesílatel podej spěšninou, ačkoliv byl povinen tak učinit podle odstavce 2, není stanice povinna přijmout spěšninou k přepravě. Podává-li odesílatel ohlášenou spěšninou k přepravě v jiné době, než kterou mu stanice určila, může stanice odmítnout přijetí spěšninou k přepravě a určit novou dobu podeje.

(5) Při podeji spěšninou k přepravě je železnice povinna zjistit bezplatně počet kusů a celkovou váhu. Odesílatel je oprávněn zúčastnit se tohoto zjišťování. Železnice však nemusí zjišťovat váhu předmětů, pro které jsou stanoveny tarifem jednotkové váhy a váhu zboží v egalizovaných obalech.

(6) Odesílatel je povinen zaplatit dovozní, doplňující poplatky, popřípadě hotové výdaje a pokuty při podeji spěšninou v odesílací stanici; částky vzniklé cestou a ve stanici určené je povinen zaplatit příjemce při odběru spěšninou. Pro výpočet dovozního, doplňujících poplatků a případných pokut platí ustanovení tohoto řádu a tarifu.

(7) Po přijetí spěšninou a zaplacení částek, které má zaplatit odesílatel, vydá stanice odesílateli orazítkovaný druhopis spěšninového listu.

(8) Předměty, které se přijímají k přepravě jako spěšnina za zvláštních podmínek je dovoleno podat k přepravě s jedním spěšninovým listem společně s jinými předměty jen tehdy, nezakazují-li to příslušná tarifní ustanovení nebo podmínky, za kterých je přeprava povolena.

(9) O přezkoumání obsahu spěšninou a o pokutách platí obdobně ustanovení § 25.

§ 34

Dodací lhůty

(1) Železnice je povinna přepravit spěšninou z odesílací stanice do stanice určení a přichystat ji příjemci k odběru v dodací lhůtě, která činí za každých i započatých 400 tarifních kilometrů 24 hodin; k době takto vypočtené se připočítává výpravní lhůta 10 hodin.

(2) Ministerstvo dopravy může prodloužit dodací lhůty:

- a) za mimořádných okolností, které mají za následek
 - neobvyklý vzrůst přepravy, nebo
 - neobvyklé provozní potíže,
- b) při přepravě ze stanice nebo do stanice nebo přes stanici nebo stanice železničních uzlů se zvlášť obtížnými provozními poměry; podrobnosti stanoví tarif,
- c) při dodání spěšninou železnicí do domu; podrobnosti stanoví tarif.

(3) Dodací lhůta počíná uplynutím 24. hodiny dne, ve kterém byla spěšnina přijata k přepravě.

(4) Dodací lhůta se pokládá se zachovanou, vyložila-li železnice před jejím uplynutím spěšninou ve stanici určení a přichystala ji k odběru. Za dobu při-

chystání spěšniny k odběru se pokládá okamžik podání zprávy. Výjimkou jsou spěšniny došlé na přihlášku, u kterých se pokládá za příchystání okamžik vyložení spěšniny ve stanici určení. U spěšniny, kterou železnice dodává příjemci do domu, se pokládá dodací lhůta za zachovanou, byla-li spěšnina před uplynutím dodací lhůty dodána příjemci anebo byl-li učiněn pokus o její dodání.

(5) Dodací lhůta neplyne po dobu zadržení zásilky:

- a) v odesílací stanici, ve stanici na cestě nebo ve stanici určení z příčin, které jsou na straně přepravce,
- b) pro plnění předpisů celních a předpisů jiných orgánů státní správy,
- c) pro přepravní překážku a překážku při dodání,
- d) pro změnu přepravní smlouvy podle § 36, nejvýše však 24 hodiny,
- e) způsobené přezkoumáním spěšniny železnici, zjistí-li železnice, že její obsah se neshoduje se zápisy v přepravní listině,
- f) nutné k provedení zvláštních úkonů se záilkou v zájmu zachování její neporušenosti (ošetření zvířat, doledování apod.),
- g) způsobeného průvodcem zásilky.

(6) U záilek, které dojdou do stanice určení v pracovní dny kromě soboty po 18. hodině, v sobotu po 12. hodině a v neděli a ve svátek kdykoliv, staví se dodací lhůta po dobu od příchodu spěšniny do stanice až do 8. hodiny nejbližšího pracovního dne.

§ 35

Podání zprávy o příchodu spěšniny. Dodání

(1) Stanice je povinna o příchodu spěšniny, nede-li o spěšninu na přihlášku, zpravit příjemce telefonicky, poslem, telegraficky, dálnopisně nebo poštou doporučeně. Zprávu je povinna podat ihned po vyložení spěšniny, nejpozději do 8. hodiny nejbližšího pracovního dne.

(2) Zpráva se pokládá za skutečnou, byla-li podána

- telefonicky okamžikem podání zprávy,
- poslem, okamžikem doručení zprávy nebo okamžikem, kdy byl učiněn pokus o její doručení,
- telegraficky, za 4 hodiny po podání zprávy,
- dálnopisem, okamžikem podání dálnopisu, má-li právněný dálnopis,
- poštou doporučeně, za 24 hodiny po podání zprávy.

Použije-li se při telefonickém nebo dálnopisném podání zprávy prostředníka, pokládá se zpráva za skutečnou, za 2 hodiny po podání zprávy prostředníkem.

(3) Železnice je povinna ve stanici určení odevzdat příjemci spěšninový list a vydat mu spěšninu po zaplacení částek vyplývajících ze spěšninového listu. Podrobnosti stanoví tarif.

§ 36

Změny přepravní smlouvy

Přepravní překážky. Překážky při dodání. Likvidace

(1) Pro změny přepravní smlouvy platí přiměřeně ustanovení § 56.

(2) Nastane-li po přijetí spěšniny přepravní překážka, platí přiměřeně ustanovení § 57.

(3) Nelze-li vypátrat příjemce spěšniny nebo odmítne-li příjemce přijmout spěšninový list, zpravit o tom železnice odesílatele a vyžádá si jeho návrh. Odesílatel může dát jakýkoliv návrh, který lze provést. V dalším platí přiměřeně ustanovení § 58.

(4) Pro případnou likvidaci spěšniny platí ustanovení § 59.

ČÁST TŘETÍ

Přeprava vozových záilek

Oddíl I

Plánování přepravy

§ 37

Plány přepravy

(1) Železnice přijímá zboží k přepravě podle státního plánu přepravy.

(2) Odesílatele jsou povinni sestavovat a předkládat ve stanovených lhůtách návrhy plánů přepravy podle metodických pokynů a formulářů Státní plánovací komise a podle Směrnic pro plánování a kontrolu plnění plánu železniční přepravy zboží, vydávaných ministerstvem dopravy v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány.

(3) Odesílatele odpovídají za to, že nároky v návrzích plánů přepravy jsou v souladu s přepravními potřebami vzhledem k jejich výrobním, zásobovacím a obytným plánům a že jsou rovnoměrně rozvrženy s přihlédnutím k sezónnosti některých přeprav, žádoucímú předzásobením apod.

§ 38

Zákaz nehospodárných přeprav

(1) Odesílatele a příjemci jsou povinni uspořádat výrobní a dodavatelsko-odběratelské vztahy a uzavírat hospodářské smlouvy tak, aby nevznikaly nároky na zbytečné přepravy surovin, paliv, materiálů a jiných výrobků a aby zdůvodněné nároky byly vůči železniční dopravě uplatňovány způsobem, umožňujícím dodržet zásady hospodárného používání dopravy a při dodržení Směrnic pro koordinaci doprav vydaných ministerstvem dopravy.

(2) Nehospodárné přepravy nesmí být zapracovány do návrhu plánu přepravy, popřípadě musí být z něho vyloučeny. Pochybné případy řeší železnice společně s přepravci, v případě potřeby za účasti národních výborů.

§ 39

**Plnění plánu přepravy, přihlášky nakládky.
Změny v údajích podrobného měsíčního plánu
přepravy**

(1) Podrobný měsíční plán přepravy je závazný pro odesílatele i pro železnici a za jeho plnění odpovídají odesílatelé i železnice podle § 40.

(2) Odesílatelé i železnice jsou povinni plnit v průběhu měsíce plán co nejrovnoměrněji.

(3) K dosažení souladu mezi prací přepravců a železnice, je odesílatel povinen rozdělit plánovanou nakládku co nejrovnoměrněji na jednotlivá pětidenní období. Na každé pětidenní období plánovaného měsíce předloží odesílatel odesílací stanici objednávku přeprav, a to přihláškou nakládky. Přihlášku nakládky předloží nejpozději tři dny před započítáním pětidenního období a rozvrhne v ní nakládku na jednotlivé dny co nejrovnoměrněji, bez ohledu na to, jde-li o dny pracovní nebo neděle nebo svátek. Odesílací stanice je oprávněna upravit v přihlášce nakládky rozvržení nakládky na jednotlivé dny, popřípadě odmítnout přihlášku nakládky neodpovídající předchozím podmínkám.

(4) Odchyly od ustanovení odstavce 3 je ve výjimečných případech možno sjednat mezi železnicí a přepravcem nebo jeho nadřízeným orgánem.

(5) Denní objem nakládky a dny nakládky sjednává odesílací stanice s odesílatelem podle přihlášek nakládky, s přihlednutím k potřebám a možností železničního provozu a přepravce. Nedojde-li k dohodě, platí přihláška nakládky, sestavená, popřípadě upravená podle odstavce 3.

(6) Železnice je povinna nahradit do konce měsíce vozy, které nepřichystala ve dny stanovené v jednotlivých přihláškách nakládky. Vozy železnici nepřichystané v běžném měsíci, není dovoleno zapracovat do plánu přepravy na příští měsíc, železnice je však nahradí na žádost odesílatele podle provozních možností po splnění plánu přepravy přenocně během příštího měsíce. Závazek železnice zaniká koncem běžného roku. Podrobnosti upravují Směrnice pro plánování a kontrolu plnění plánu železniční přepravy zboží.

(7) Železnice může po předchozí dohodě s odesílatelem spojit přepravy, uvedené v měsíčních plánech přepravy tak, aby byla umožněna usměrněná nakládka pro vytvoření ucelených vlaků nebo ucelených skupin vozů.

(8) K nahrazení vozů, které železnice v předchozích dnech nepřichystala nebo které na žádost odesílatele podle odstavce 6 nahrazuje, jakož i pro zajištění nakládky podle odstavce 7, je odesílatel povinen oprávněně přichystat odesílateli k nakládku více vozů, než činí denní průměr podrobného měsíčního plánu přepravy (tj. schválený měsíční plán přepravy pro běžný měsíc, platný pro jednotlivého odesílatele, dělený počtem dní v měsíci), nejvýše však do dvojnásobku denního průměru, činí-li tento denní průměr nejvýše 20 vozů, nebo do jeden a půl násobku denního průměru, činí-li denní průměr více

než 20 vozů. Přitom přihlédne k nejvyšší technické možnosti nakládky na nakládacích místech odesílatele a k tomu, má-li odesílatel dostatek zboží pro nakládku. Zamýšlené překročení denního průměru musí mu oznámit nejpozději do 14. hodiny dne, který předchází dni přichystání vozů; odesílatel musí učinit opatření, aby toto oznámení mohlo být uskutečněno. Přichystat více vozů než jeden a půl násobek popřípadě dvojnásobek denního průměru, může železnice jen se souhlasem odesílatele.

(9) Vozy, které železnice přichystala nad denní průměr bez zpravení odesílatele, popřípadě bez jeho souhlasu podle předchozích ustanovení a které odesílatel nenaložil, nezapočítávají se do plnění plánu přepravy.

(10) Železnice může na žádost odesílatele, dovolí-li to provozní poměry, přichystat vozy pro nakládku všeho zboží, které má být naloženo podle podrobného měsíčního plánu přepravy, a to i když odesílatel v předchozích dnech plnil nakládku jen částečně nebo ji neplnil vůbec z příčin, které jsou na jeho straně. Taková nakládka se považuje za splnění plánu přepravy.

(11) Změnit odesílací stanici, uvedenou v podrobných měsíčních plánech přepravy, není dovoleno s výjimkou zvlášť odůvodněných případů. Leží-li nová stanice v obvodu provozního oddílu, povoluje změnu provozní oddíl. V ostatních případech je třeba povolení správy dráhy. Změnu nelze povolit, jestliže by znamenala porušení zákazu nevhodných přeprav (§ 38 odst. 1).

(12) Změnit stanici určení před podejmem zboží k přepravě je dovoleno jen ve zvlášť odůvodněných případech, dá-li k tomu souhlas správa dráhy.

(13) Záměnu plánovaného druhu zboží zboží jiného druhu a záměnu plánovaného druhu vozu za vůz jiného druhu, může dovolit odesílací stanice.

§ 40

Odpovědnost za plnění plánu přepravy

(1) Nepřihlásí-li odesílatel k nakládku vozy určené podrobným měsíčním plánem přepravy, nebo nenaloží-li vozy přichystané podle plánu nebo nevyužije-li u zboží plánovaného jen v tučách únosnosti vozů přichystaných podle plánu se zřetelem na nápravový tlak nebo na jiná omezení váhy zásllek na přepravní cestě, zaplatí pokutu 30 Kčs za vozovou jednotku. Vozovou jednotkou se rozumí vůz o dvou nebo třech nápravách: vůz o čtyřech nebo více nápravách se považuje za dvě vozové jednotky.

(2) Odvolá-li odesílatel nakládku přihlášeného zboží nebo odvolá-li žádost o přichystání vozu nebo odvolá-li nakládku přichystaného vozu (odřekne-li vůz) nebo přichystaný vůz nenaloží a vrátí, zaplatí kromě případné pokuty podle odstavce 1 poplatek stanovený tarifem.

(3) Nepřichystá-li železnice v průběhu měsíce všechny vozy přihlášené k nakládku podle podrob-

neho měsíčního plánu přepravy, zaplatí odesílatel pokutu 30 Kčs za každou nepřichystanou vozovou jednotku.

(4) Způsob výpočtu pokut za nesplnění plánu přepravy stanoví Smernice pro plánování a kontrolu plnění plánu železniční přepravy zboží.

(5) Odesílatel neplatí pokuty, nemohlo-li být zboží přihlášeno k nakládce nebo naloženo:

- a) pro požár, sněhové závěje, povodeň nebo víchřici, u dolů také pro sesutí nadložních vrstev nebo explozí, u lomů a pískoven také pro zaplavení pracoviště, nebo pro poruchy na dopravním zařízení z příčin, které nejsou na jeho straně; osvobození platí též při nehodách na závodech, které měly za následek přerušení výroby na dobu alespoň 48 hodin,
- b) pro vyhlášení zákazu nakládky podle § 8,
- c) proto, že odesílatel nepoužil vozů přichystaných nad denní průměr, protože ho před tím železnice nezpravila, popřípadě nevyžádala si jeho souhlas podle § 39 odst. 3,
- d) proto, že naložil všechno plánované zboží do menšího počtu vozů než plánoval, upozornil-li stanici při nakládce poslední zásilky, že přichystání dalších vozů nebude již požadovat,
- e) proto, že vozy nemohly být přichystány v době, kdy jich bylo v době povahy dodávky nutné třeba a odesílatel přepravil zboží jiným dopravním prostředkem,
- f) proto, že odesílatel obstaral přepravu zboží silničním vozidlem nebo jiným dopravním prostředkem a oznámil to odesílací stanici nejpozději dva dny před určeným dnem nakládky a předložil o tom doklad.

(6) Železnice neplatí pokuty, nepřichystá-li vozy k nakládce:

- a) pro požár, sněhové závěje, povodeň nebo víchřici,
- b) pro vyhlášení zákazu nakládky podle § 8,
- c) pro přeplnění kolejí odesílatelovy vlečky nebo složiště,
- d) pro závady na dopravním zařízení odesílatele, pokud je sama nezpůsobila,
- e) jestliže nahradí v průběhu měsíce vozy, které odesílatel v jednotlivé dny nepřichystala.

Oddíl II

Sjednávání a provádění přepravní smlouvy

§ 41

Nákladní list

(1) Nákladní listy vydává železnice vlastním nákladem a prodává je v železničních stanicích za stanovenou cenu.

(2) Nákladní listy jsou tištěny pro rychlé zboží na růžovém papíru a pro obyčejné zboží na bílém papíru. Volbou nákladního listu tištěného na růžovém nebo na bílém papíru odesílatel určuje, že zásilka má být přepravena jako rychlé zboží nebo obyčejné zboží.

(3) Ministerstvo dopravy může stanovit pro některé druhy přeprav i jiné přepravní listiny.

(4) Vzory a rozměry nákladních listů stanoví tarif.

(5) Nákladní list se vyplňuje ve všech jeho dílech podle předtisku. Odesílatel proškrtne sloupce, které nevyplnil.

(6) Odesílatelovy zápisy v nákladním listu musí být napsány průpisem nebo vytištěny nesmazatelným písmem; na všech dílech tiskopisu nákladního listu musí být dobře čitelné.

(7) Odesílatel je povinen zapsat do nákladního listu ve sloupcích pro to určených:

- a) stanici určení, do níž má být zásilka přepravena. Stanice určení musí být zapsána plným tarifním názvem, uvedeným v Seznamu stanic;
 - b) jméno a adresu příjemce. Je-li příjemcem socialistická organizace, uvede přesný a úplný název této organizace, její přesnou poštovní adresu a číslo telefonu, pokud je mu známo. Je-li příjemcem jednotlivý občan, uvede se jeho jméno a příjmení a přesná poštovní adresa, popřípadě i číslo telefonu. Není dovoleno uvádět místo příjemce smluvenou značku nebo „Na přihlášku“. Pokud to tento řád nebo tarif výslovně nepředepisuje, není dovoleno uvádět jako příjemce náčelníka stanice. V nákladním listu musí být zapsán jen jeden příjemce;
 - c) vlastnickou značku, řadu a číslo vozu, jakož i vlastní váhu a únosnost vozu, ve kterém je zásilka naložena. Je-li zásilka, podaná k přepravě s jedním nákladním listem, naložena na více vozech, je třeba napsat do nákladního listu údaje o všech vozech;
 - d) pojmenování zboží;
 - e) váhu zásilky, nestanoví-li tento řád nebo tarif jinak;
 - f) jméno a adresu odesílatele. Je-li odesílatelem socialistická organizace, uvede svůj přesný a úplný název, poštovní adresu a číslo účtu u pobočky Státní banky československé. Je-li odesílatelem občan, запиše své jméno a příjmení, jakož i svoji poštovní adresu. V nákladním listu může být uveden jen jeden odesílatel;
 - g) podrobný výčet listů, jež požadují celnice a jiné orgány státní správy a které jsou přiloženy k nákladnímu listu, popřípadě poznámku, kde jsou uloženy;
 - h) jméno a příjmení průvodce, je-li zásilka doprovázena průvodcem;
 - ch) číslo přísůšnosti odesílatele k resortu, jde-li o socialistickou organizaci;
 - i) další zápisy předepsané pro některé druhy přeprav nebo zboží tímto řádem nebo tarifem.
- (8) Kromě zápisů předepsaných v odstavci 7 zapíše odesílatel do nákladního listu ještě:
- a) počet kusů zásilky a druh obalu,
 - b) stanici, v níž mají být splněny právní předpisy,

- c) návrh, jak má být naloženo se zásilkou, dojde-li za přepravy k přepravní překážce, k nezpůsobilosti vozu k jízdě nebo k překážce při dodání,
 d) další zápisy dovolené tímto řádem nebo tarifem,
 e) údaje o zásilce pro příjemce, nezávazné pro železnici, zejména číslo objednávky příjemce.

(9) Nestačí-li pro odesílateleův zápis v nákladním listu sloupec pro tento zápis určený, poznamená odesílatel, na kterém místě v zápise pokračuje. Není-li v nákladním listu určeno předtiskem místo pro některý odesílateleův zápis, použije se sloupce „jiné předepsané nebo dovolené zápisy“.

(10) Opravy odesílateleových zápisů jsou dovoleny až do okamžiku sjednání přepravní smlouvy a jen tehdy, potvrdí-li je odesílatel svým razítkem nebo podpisem a zapíše-li opravené množství slovy, jde-li o počet kusů a váhu. Přepisování, škrabání anebo přešepování zápisů v nákladních listech není přípustné.

(11) Ten, kdo odevzdá stanici při sjednávání přepravní smlouvy nákladní list, se považuje za oprávněného jednat jménem odesílatele, zejména měnit nebo doplňovat zápisy odesílatele v nákladním listu a též za oprávněného ke všem jednáním, která se týkají podeje zásilky k přepravě.

(12) Železnice smí měnit zápisy odesílateleovy jen tehdy, předepisuje-li nebo dovoluje-li to tento řád nebo tarif (např. při změně příjemce nebo stanice určení na návrh oprávněného). Taková změna musí být potvrzena razítkem stanice a podpisem zaměstnance, který ji provedl.

§ 42

Odpovědnost odesílatele za zápisy v nákladním listu

(1) Odesílatel odpovídá za správnost a úplnost svých zápisů a jejich umístění na správném místě v nákladním listu.

(2) Železnice je oprávněna kdykoliv přezkoumat, souhlasí-li zásilka se zápisy v nákladním listu a jsou-li splněny podmínky předepsané tímto řádem, tarifem nebo zvláštním ujednáním.

(3) Tarify stanoví výši pokut nebo přírážek k dovoznému za nesprávné zápisy odesílatele, které by měly nebo mohly mít za následek ohrožení bezpečnosti provozu nebo zkrácení železnice na dovozném.

(4) O přezkoumání zásilky sepíše železnice všeobecný zápis, ve kterém uvede výsledek přezkoumání. Případné pokuty nebo přírážky k dovoznému musí být zaplaceny příjemcem při odběru zásilky; tím nejsou dotčena jeho práva vůči odesílateli.

§ 43

Obal a označení. Stav zásilky. Plombování. Ověřování vzorků

(1) Vyžaduje-li to povaha zboží, je odesílatel povinen podat zásilku k přepravě v řádném obalu, který chrání zboží za přepravy před ztrátou a poškozením. Odesílatel je povinen zabalit zásilku řád-

ně též tehdy, je-li nebezpečí, že by nebalené zboží mohlo způsobit za přepravy pro své vlastnosti škodu osobám, provozním prostředkům nebo na zboží jiných zásilek. Pokud tento řád nebo tarif stanoví zvláštní způsob balení pro některé druhy zboží, je odesílatel povinen zabalit zboží podle těchto ustanovení.

(2) Odesílatel odpovídá za škody, které vznikly vadným nebo nedostatečným obalem za přepravy.

(3) Odesílatel je povinen označit zásilky nebo jednotlivé kusy zásilky, jestliže to předepisuje tento řád nebo tarif, a to způsobem tam předepsaným.

(4) Železnice není povinna přezkoušovat stav zásilky při sjednávání přepravní smlouvy. Podá-li odesílatel k přepravě poškozenou zásilku, odpovídá za škody, které z toho vznikly.

(5) Tarif stanoví, kdy se vozové zásilky plombují a v kterých případech plombuje vozy železnice a v kterých přepraví.

(6) Železnice ověřuje vzorky odebrané ze zásilek za podmínek stanovených tarifem.

§ 44

Zpravení přepravce o době přichystání vozu k nakládkce nebo vykládkce

(1) Stanice je povinna podat odesílateli, popřípadě příjemci zprávu o době přichystání vozu k nakládkce nebo vykládkce, a to v denní době nejpozději 2 hodiny a v noční době nejpozději 3 hodiny před jeho přichystáním na všeobecné nakládkové a vykládkové koleje. Pro podávání zpráv o přichystání vozů na jiné koleje nebo jiná místa platí zvláštní předpisy, popřípadě dohody.

(2) Zprávy o době přichystání vozu k nakládkce nebo vykládkce se podávají nepřetržitě ve dne v noci. Odesílatelé a příjemci jsou povinni učinit všechna nutná opatření pro příjem těchto zpráv v kteroukoliv denní i noční dobu a též v neděli a ve svátek.

(3) Zprávy o době přichystání vozu podávají stanice přepravcům telefonicky. Nelze-li použít telefonu, podá se zpráva poslem, popřípadě telegraficky nebo dálnopisně. Možno-li doručit zprávu rychloji, podá stanice zprávu prostřednictvím jiného účastníka telefonického nebo dálnopisného spojení, například prostřednictvím národního výboru nebo některé socialistické organizace.

(4) Zpráva o době přichystání vozu k nakládkce nebo k vykládkce se pokládá za uskutečnou, byla-li podána

- telefonicky, okamžikem podání zprávy,
- poslem, okamžikem doručení zprávy nebo okamžikem, kdy byl učiněn pokus o její doručení,
- telegraficky, za 4 hodiny po podání zprávy,
- dálnopisně, okamžikem podání zprávy.

Použije-li se při telefonickém nebo dálnopisném podání zprávy prostředníka, pokládá se zpráva za uskutečnou za 2 hodiny po podání zprávy prostředníkovi.

(5) Nemůže-li stanice přichvstát vůz odesílateli nebo příjemci v době, kterou mu oznámila, zpraví

jej o tom co nejrychleji. Zprávu o době přichystání vozu poda pak znovu, jakmile bude moci dobu přichystání správně určit.

(⁶) Železnice je povinna vytvářet předpoklady pro předběžné informativní podávání zpráv (předhlašování) přepravcům o době prázdných i ložených vozů. Jestliže je to účelné, sjedná stanice podle místních poměrů s přepravcem na jeho žádost podávání předběžných informativních zpráv; předběžné informativní zprávy nenahrazují zprávy o době přichystání vozu podle odstavce 1.

§ 45

Nakládka a vykládka zboží

(¹) Vozovou zásilku je povinen nakládat odesílatel a vykládat příjemce; tarif může stanovit odchylky od této povinnosti.

(²) Železnice převezme nakládku a vykládku vozových zásilek, popřípadě svaz a odvoz zboží za přepravce za podmínek ustanovených tarifem.

(³) Železnice přichystá vůz k nakládce nebo vykládce na všeobecných nakládkových a vykládkových kolejích. Zvláštní podmínky a dohody nebo tarif stanoví, kdy a za jakých podmínek může být vůz přichystán na jinou kolej nebo na jiné místo.

(⁴) Železnice, odesílatelé a příjemci zásilek jsou povinni činit všechna potřebná opatření k tomu, aby zboží mohlo být naloženo a vyloženo ve stanovených lhůtách.

(⁵) Pro ukládání zboží určeného k přepravě po železnici nebo došlého po železnici přenechává železnice do dočasného užívání přepravci podle možnosti volná prostranství nebo skladiště ve stanicích. Pro toto přenechání platí „Všeobecné podmínky pro přenechání složišť a skladišť k dočasnému užívání“, vydané ministerstvem dopravy.

(⁶) Odesílatel je oprávněn žádat, aby mu byl přichystán k nakládce buď vůz krytý nebo otevřený, vysokostěnný nebo jiný otevřený vůz, vůz nádržkový nebo i vůz jiného druhu vhodný pro zboží, které má být v něm přepraveno, popřípadě vyhovující i potřebám mechanické nakládky nebo i vykládky, pokud tomu nebrání ustanovení tohoto řádu, tarifu nebo ustanovení předpisů celních a předpisů jiných orgánů státní správy.

(⁷) Železnice může nahradit požadovaný vůz vozem jiného druhu. Odesílatel je oprávněn přichystaný náhradní vůz odmítnout, nehodí-li se pro žádanou přepravu vzhledem k povaze zboží. Náhradní vůz může odesílatel odmítnout i tehdy, jestliže by konstrukce přichystaného náhradního vozu znemožňovala nakládku nebo vykládku mechanizačními prostředky a nakládka nebo vykládka jiným způsobem by činila mimořádné obtíže.

(⁸) Železnice je povinna přichystat vůz k nakládce v technickém stavu vyhovujícím pro přepravu. Odesílatel však dříve než začne do vozu nakládat, je povinen vůz prohlédnout, hodí-li se k přepravě podávajícího zboží. Zjistí-li odesílatel na voze závady, může vůz odmítnout.

(⁹) Odesílatel je povinen naložit zboží do vozu, a uložit a zajistit je tak, aby při otřesech a nárazech za přepravy, odpovídajících normálnímu železničnímu provozu, bylo zboží chráněno před ztrátou a poškozením; při nakládání je třeba dbát zejména též toho, aby naložené zboží nezpůsobilo za přepravy škodu na jiných zásilkách, neohrožovalo osoby a bezpečnost železničního provozu a nezpůsobilo škodu na provozních prostředcích a zařízeních železnice. Podrobnější všeobecné předpisy pro nakládku a vykládku, jakož i pro nakládku a vykládku některých druhů zboží stanoví tarif.

(¹⁰) Odesílatel je povinen opatřit si včas a v dostatečném množství nakládací a přepravní pomůcky, potřebné k nakládce a k zajištění zboží, s přihlédnutím k nutnosti hospodárného využití vozu.

(¹¹) Odesílatel musí při nakládce a příjemce při vykládce dbát pokynů stanice. Přerušil-li nakládku nebo vykládku musí zboží ve voze zajistit tak, aby se nepoškodilo nebo nezpůsobilo škodu na jiném zboží a provozních prostředcích nebo zařízeních a neohrozilo bezpečnost osob a provozu.

(¹²) Odesílatel odpovídá za správné naložení a zajištění zboží ve voze, pokud sám nakládal.

(¹³) Odesílatel po ukončení nakládky a příjemce po ukončení vykládky jsou povinni očistit vozy zevně na skříní i na stupátkách, jakož i uklidit a vyčistit místo nakládky nebo vykládky. Příjemce po ukončení vykládky je povinen odevzdat vůz vyčištěný, včetně odstranění hřebíků a skob z podlahy a stěn vozu po předchozí zásilce, popřípadě vymytý, s řádně uzavřenými dveřmi a s oddělitelnými součástkami vozu zasazenými na místech pro to určených.

(¹⁴) Dojde-li k poškození vozu při nakládce nebo vykládce, způsobenému odesílatelem nebo příjemcem, je odesílatel nebo příjemce povinen zaplatit železniční náhradu stanovenou ministerstvem dopravy. Kromě náhrady je povinen zaplatit pokutu, jejíž výši stanoví tarif. Stejnou náhradu a pokutu zaplatí odesílatel nebo příjemce též, způsobí-li ztrátu nebo poškození oddělitelných součástí vozu, zapůjčeného vozového výstroje nebo přepravních skříní. Za ztrátu nebo poškození jiných přepravních pomůcek se vybere jen stanovená náhrada; pokuta se v takovém případě nevybírá. Správa dráhy může v odůvodněných případech pokuty snížit.

§ 46

Nakládací a vykládací lhůty. Nepřetržitá nakládka a vykládka.

(¹) Odesílatel musí naložit a příjemce vyložit zboží a naložené vůz připravit k odsunutí v nakládacích a vykládacích lhůtách [dále jen „ložné lhůty“]. Tyto ložné lhůty stanoví tarif.

(²) Ložné lhůty počínají až po uplynutí lhůty dvou hodin, popřípadě v noční době tří hodin po uskutečnění zprávy o době přichystání vozu stanicí. Byl-li vůz přichystán později než bylo oznámeno,

počiná nakládací nebo vykládací lhůta až dobou přichystání vozu.

(3) Odesílatelé jsou povinni nakládat a příjemci vykládat zásilky v kteroukoliv denní i noční dobu, a to i v neděli a o svátcích (dále jen „nepřetržitá nakládká a vykládká“). Tarif může stanovit odchytky.

(4) Otáčí-li odesílatel s nakládkou nebo příjemce s vykládkou přichystaného vozu, může stanice po uplynutí ložné lhůty zboží na účet a nebezpečí odesílatele nebo příjemce z vozu sama vyložit a uložit je na volném prostranství nebo ve skladišti a vůz přidělit jinému přepravci k nakládce.

(5) Tarif může stanovit případy, v nichž ložné lhůty neplynou.

§ 47

Využití a zatížení vozu. Přetěž.

(1) Zboží musí být naloženo do vozu v takovém množství, aby bylo co nejvíce využito únosnosti nebo ložného prostoru vozu. Váha naloženého zboží nesmí však překročit únosnost vozu, popřípadě váhová omezení platná pro přepravní cestu pro některé druhy zboží a vozů. Váhová omezení stanoví tarif.

(2) Tarif může stanovit pokutu, kterou železnice vybere za nevyužití únosnosti vozu.

(3) Za překročení únosnosti vozu vybere železnice pokutu za ohrožení bezpečnosti provozu podle tarifu.

(4) Tarif stanoví, jak se naloží s tou částí zásilky, která musela být vyložena, protože byla překročena únosnost, popřípadě váhová omezení nebo objemová omezení pro některé druhy zboží.

§ 48

Zjišťování a přezkušování váhy. Počítání kusů.

(1) Odesílatel je povinen udat v nákladním listu pro účely přepravní smlouvy váhu zásilky, pokud podle ustanovení tohoto řádu nebo tarifu nezjišťuje váhu zásilky železnice.

(2) Odesílací stanice je povinna zjistit váhu zásilek nakládaných na všeobecných nakládkových kolejích, je-li ve stanici kolejová váha. Z této povinnosti zjistit váhu jsou vyjmuty zásilky těch druhů zboží, u nichž může odesílatel zjistit váhu jiným způsobem než vážením, například podle objemových vah nebo měřením nebo násobením hrubé váhy kusů zboží baleného v egalizovaných obalech a cejchovaných sudech. Podrobnosti stanoví tarif.

(3) Váha zásilky, zaokrouhlená sestupně na celé kilogramy, se zapisuje do příslušných sloupců nákladního listu. Zjištění, popřípadě přezkoušení váhy železnici osvědčuje stanice vážním razítkem ve všech dílech nákladního listu.

(4) Železnice je oprávněna přezkoušet kdykoliv správnost váhy zásilky udané odesílatelem v nákladním listu.

(5) Ve stanici určení železnice váhu zásilky nezjišťuje; je však povinna přezkoušet váhu zásilky, která došla v poškozeném voze nebo ve voze s po-

rušenými piombami a váhu zásilky došlé na otevřeném voze se stopami ztráty zboží za přepravy, jakož i ve všech případech, kdy je toho třeba pro zjištění stavu zásilky.

(6) Za zjištění nebo přezkoušení váhy počítá železnice poplatky podle tarifu.

(7) Zvláštními úmluvami mezi železnici a přepravcem může být sjednáno, že za podmínek stanovených železnici bude přepravce zjišťovat váhu svých zásilek na vlastní váze s platností železničního vážení.

(8) Železnice nezjišťuje při nakládce ani při vykládce počet kusů; výjimky stanoví tarif.

§ 49

Zdržné a prémie

(1) Předrží-li přepravce vůz při nakládce nebo vykládce přes stanovené ložné lhůty, zaplatí pokutu za předržení vozu (dále jen „zdržné“) podle tarifu. Železnice může počítat zdržné i v jiných případech zdržení vozu, stanoví-li to tento řád nebo tarif.

(2) Správa dráhy může snížit nebo prominout na žádost přepravce zdržné, vzniklo-li předržení vozů jako přímý následek požáru, povodně, průtrže mračen, mimořádně tuhých mrazů a podobných událostí živelného rázu, které přepravce nemohl odvrátit, nebo zdržné, které vznikne předržením vozů pro nehodu v závodě, která měla za následek přerušování výroby alespoň na dobu 72 hodin, nebo zdržné vzniklé z jiných závažných příčin, které nejsou na straně přepravce.

(3) Zkrátí-li přepravce při nakládce nebo vykládce stanovené ložné lhůty, vyplatí mu železnice na jeho žádost premii stanovenou tarifem.

(4) Při nadměrném předržování vozů je železnice oprávněna učinit vhodná opatření, aby zabránila vznikání provozních poruch, zejména zvýšit zdržné pro jednotlivé přepravce nebo i pro všechny přepravce téže stanice, popřípadě pro určité druhy zboží nebo vozů.

§ 50

Podej a přijetí zásilky k přepravě. Sjednání přepravní smlouvy

(1) Železnice přijímá zboží k přepravě, jako vozovou zásilku. Vozovou zásilkou se rozumí zásilka, k jejíž přepravě je třeba samostatného vozu.

(2) Vozové zásilky přepravuje železnice jako obyčejné zboží nebo jako rychlé zboží. Je nepřipustné žádat, aby zásilka byla na části cesty přepravena jako obyčejné zboží a na části cesty jako rychlé zboží.

(3) Při podeji vozové zásilky k přepravě je odesílatel povinen předložit řádně vyplněný nákladní list pro obyčejné zboží nebo pro rychlé zboží (§ 41 odst. 2). Tarif může stanovit, v kterých případech je odesílatel povinen podat zásilku k přepravě jen jako rychlé zboží.

(4) Železnice povolí na žádost přepravce, dovolují-li to provozní poměry, přepravu zásilky rychlého zboží vlakem osobní přepravy.

(5) S jedním nákladním listem je povoleno podat k přepravě zboží jen v množství, které nepřesahuje únosnost vozu, popřípadě váhová omezení platná pro přepravní cestu a ložný prostor vozu. Lze však podat k přepravě s jedním nákladním listem zásilku naloženou na více vozech, jde-li o nedílné předměty, které pro své rozměry nelze naložit do jednoho vozu.

(6) Tarif může stanovit, v kterých případech povoluje železnice přepravu více vozových zásilek s jedním nákladním listem.

(7) Zboží připuštěné k přepravě za zvláštních podmínek je dovoleno podat k přepravě s jedním nákladním listem společně s jiným zbožím jen tehdy, nezakazují-li to příslušná tarifní ustanovení nebo podmínky, za kterých byla přeprava povolena.

(8) Přepravní smlouva je sjednána, jakmile odesílací stanice přijala k přepravě zásilku s nákladním listem. Přijetí zásilky potvrdí stanice v nákladním listu otištěním datového razítka. Otištění datového razítka na nákladním listu je důkazem o sjednání přepravní smlouvy.

(9) Odesílací stanice je povinna potvrdit přijetí zásilky otištěním datového razítka na druhopisu nákladního listu; druhopis nákladního listu vydá odesílateli. Další druhopis ani opis druhopisu se nevydává.

(10) Datové razítka musí být otištěno ihned po podejti celé vozové zásilky, která je uvedena v nákladním listu, a po zaplacení částek, které je odesílatel povinen zaplatit způsobem podle § 53 odst. 2.

§ 51

Předpisy celní a předpisy jiných orgánů státní správy

(1) Za řádné a včasné splnění předpisů celních a předpisů jiných orgánů státní správy (dále jen „právní předpisy“), které musí být splněny před podejtem zásilky k přepravě, odpovídá odesílatel.

(2) Odesílatel je povinen postarat se o zabalení a překrytí zboží podle právních předpisů. Stanice odmítne přijmout zásilku k přepravě, zjistí-li, že přiložená celní závěra je poškozená nebo vadná.

(3) Odesílatel je povinen připojit k nákladnímu listu listiny, které jsou nutné ke splnění právních předpisů před dodáním zboží příjemci. Nestanoví-li právní předpisy jinak, směřjí se tyto listiny týkat pouze zboží, které je uvedeno v nákladním listu. Nemohou-li být takové listiny připojeny k nákladnímu listu, poněvadž jsou uloženy v některé stanici, na celnici nebo u jiného orgánu státní správy, musí být v nákladním listu přesně označeno, kde jsou uloženy.

(4) Pokud železnice nenesou odpovědnost sama, odpovídá jí odesílatel za všechny škody, které

vzniknou z toho, že tyto listiny chybí, jsou neúplné nebo nesprávné.

(5) Pokud se železnice nezprostí odpovědnosti podle obecných předpisů, odpovídá za následky ztráty, nepoužití nebo nesprávného použití právních listin, které jsou zapsány v nákladním listu a které jej doprovázejí nebo které jí byly svěřeny. Náhrada škody, kterou by měla platit, nesmí však být nikdy vyšší než náhrada, kterou by byla povinna zaplatit při ztrátě zboží podle tohoto řádu.

(6) Pokud je zásilka na cestě, plní povinnosti vyplývající z právních předpisů železnice; může však obstaráním takových úkonů pověřit jiného. I v takovém případě však odpovídá vůči přepravci za řádné a včasné splnění těchto povinností železnice.

(7) Odesílatel je oprávněn označit v nákladním listu stanici, ve které mají být právní předpisy splněny. Má právo též navrhnout způsob řízení.

(8) Označil-li odesílatel v nákladním listu pro splnění právních předpisů stanici, ve které platná ustanovení nedovolují je plnit, nebo předepíše-li takový způsob řízení, který nemůže být proveden, učiní železnice co uzná pro něho za nejvýhodnější; o učiněných opatřeních zpraví odesílatele. Poplatky a hotové výdaje zapíše do nákladního listu.

(9) Odesílatel má právo zúčastnit se ve stanici na cestě buď sám nebo svým zástupcem plnění právních předpisů, aby dal nutná vysvětlení a sdělení; je oprávněn zaplatit též poplatky vybrané orgány státní správy. Nemá však právo tyto předpisy sám plnit.

(10) Ve stanici určení je povinen plnit právní předpisy příjemce zásilky. Dříve než přikročí k jejich plnění, musí převzít nákladní list. S plněním předpisů musí započít ve vykládací lhůtě. Nepřijme-li nákladní list nebo nezačne-li s plněním předpisů ve vykládací lhůtě, je železnice oprávněna plnit tyto předpisy sama.

(11) Plnění právních předpisů nemá vliv na běh nakládací nebo vykládací lhůty. Tarif může stanovit výjimky.

(12) Za splnění právních předpisů železnicí počítá železnice poplatky podle tarifu, popřípadě hotové výdaje.

§ 52

Tarify. Počítání přepravného. Přepravní cesta

(1) Železnice počítá přepravné (dovozné a doplňující poplatky), jakož i případné přírážky k dovoznému a pokuty podle ustanovení tohoto řádu a tarifů.

(2) Kromě přepravného, přírážek k dovoznému a pokut může železnice počítat jen hotové výdaje, např. dávky a poplatky zaplacené orgánům státní správy, dále poštovní a jiné výdaje spojené s péčí o zachování zásilky, pokud jdou podle ustanovení tohoto řádu nebo tarifů na vrub přepravce.

(3) Přepravné a přírážky k dovoznému se počítají podle ustanovení a sazeb platných v den sjednání přepravní smlouvy. Pokuty se počítají podle

ustanovení platných v den, kdy nastala skutečnost, opravňující k jejich vybrání.

(4) Dovožné se počítá za tarifní vzdálenost z odesílací stanice do stanice určení. Způsob výpočtu této vzdálenosti stanoví tarify.

(5) Dovožné, doplňující poplatky, přírážky k dovoznému a pokuty, jakož i hotové výdaje je železnice povinna odděleně zapsat a přesně označit v nákladním listu a připojit doklady o hotových výdajích. Pokuty, které vznikly před přijetím zásilky k přepravě nebo po jejím výdeji se do nákladního listu nezapisují, rovněž se nezapisují do nákladního listu poplatky, které vznikly po výdeji zásilky.

(6) Zásilka, přijatá k přepravě, se přepraví po přepravní cestě určené železnicí.

§ 53

Placení přepravného, přírážek k dovoznému a pokut

(1) Odesílatel je povinen zaplatit ihned při podeji zásilky přepravné (dovožné a doplňující poplatky), jakož i případné přírážky k dovoznému, pokuty a hotové výdaje, které je železnice oprávněna vybrat, a které může odesílací stanice vypočítat. Částky, které odesílací stanice nemohla vypočítat, jakož i za přepravy vzniklé rozdíly dovozného, doplňující poplatky, popřípadě též přírážky k dovoznému a pokuty zapsané v nákladním listu vybere železnice od příjemce.

(2) Přepravné, přírážky k dovoznému, pokuty a hotové výdaje železnice se platí buď hotově nebo bezhotovostním způsobem. Zdržné, pokuty za nevyužití únosnosti vozu a pokuty za překročení únosnosti vozu, které nebyly zapsány do nákladního listu se platí buď hotově nebo inkasním řízením bez akceptu (příkazem k vybrání).

(3) Ministerstvo dopravy může v dohodě s ministerstvem financí a Státní bankou československou stanovit, kteří přepravci a u kterého zboží budou vyrovnávat přepravné ústředně a za jakých podmínek.

§ 54

Dodací lhůty

(1) Železnice je povinna přepravit vozovou zásilku z odesílací stanice do stanice určení a přichystat jí příjemci k odběru v dodací lhůtě, která činí:

a) pro rychlé zboží	
1. výpravní lhůta	12 hodin,
2. přepravní lhůta — za každých i započatých 300 tarifních kilometrů	24 hodin,
b) pro obyčejné zboží	
1. výpravní lhůta	12 hodin,
2. přepravní lhůta při vzdálenosti — do 150 tarifních kilometrů	24 hodin,
— přes 150 tarifních kilometrů, za každých dalších, i jen za-	

počatých 200 tarifních kilometrů, dalších 24 hodin.

Tarif může stanovit zvláštní dodací lhůty pro zásilky přepravované v odesílatelských vlacích.

(2) Ministerstvo dopravy může prodloužit dodací lhůty:

- za mimořádných okolností, které mají za následek
 - neobvyklý vzrůst přepravy, nebo
 - neobvyklé provozní potíže,
- při přepravě vozových zásilek přes stanici nebo stanice železničních uzlů se zvlášť obtížnými provozními poměry,
- při přepravě po málo výkonných tratích,
- při přepravě na trať s odlišným rozchodem,
- při podeji nebo dodání zásilky mimo železniční stanici, vyjma na vlečce,
- za sestavení nebo rozptyl odesílatelského vlaku,
- při změně stanice určení.

(3) Pro přepravu neobvyklých předmětů, zásllek s překročenou ložnou mírou a kolejových vozidel na vlastních kolech může železnice stanovit zvláštní dodací lhůty.

(4) Dodací lhůta počíná uplynutím 24. hodiny dne, ve kterém byla zásilka přijata k přepravě.

(5) Vzdálenost pro výpočet dodací lhůty se zjišťuje po cestě, po které byla zásilka skutečně přepravena.

(6) Dodací lhůta se pokládá za zachovanou, jestliže železnice před jejím uplynutím zásilku přichystala k odběru.

(7) Dodací lhůta neplyne po dobu zadržení zásilky, byl-li tím běh vozu zdržen oproti pobytu vozu předvídanému grafikonem vlakové dopravy:

- v odesílací stanici, ve stanici na cestě nebo ve stanici určení z příčin, které jsou na straně přepravce,
- pro plnění předpisů celních a předpisů jiných orgánů státní správy,
- pro přepravní překážku a překážku při dodání,
- nutného k provedení zvláštních úkonů se zásilkou v zájmu zachování její neporušenosti, (například napájení, krmení a ošetřování zvířat, doledování).

§ 55

Dodání zásilky. Nový podej

(1) Železnice je povinna vydat příjemci ve stanici určení zásilku po zaplacení pohledávek železnice, vzniklých z provedení přepravy této zásilky a odevzdat mu současně na potvrzení nákladní list.

(2) Stanice určení odevzdá nákladní list tomu, kdo jí odevzdá „Zprávu o době přichystání vozu a odběrný list“, popřípadě telegram nebo dálnopis, kterým stanice podala příjemci zprávu o době přichystání vozu.

(5) Stanice určení vydá příjemci zásilku po předložení nákladního listu. Je-li vůz opatřen železničními plombami, sejme je stanice za přítomnosti příjemce a uschová je. Zásilky ve vozech, které stanice přichystává podle zvláštních předpisů nebo dohod na místa, jež nejsou určena pro všeobecné používání, může vydat stanice příjemci i bez předložení nákladního listu.

(6) Nemohla-li stanice odevzdat příjemci nákladní list, vydá mu co nejdříve, nejpozději do uplynutí lhůty, po které je možno považovat zásilku podle § 64 za ztracenou, náhradní přepravní listinu, která nahrazuje nákladní list při uplatňování práv z přepravní smlouvy. Vzor této listiny stanoví tarif.

(7) Pro odevzdávání nákladních listů a výdej zásilek v neobsazených stanicích nebo pro výdej zásilků přichystávané na jiných než všeobecných vykládacích kolejích, mohou být sjednány zvláštní podmínky.

(8) Příjemce je oprávněn po přijetí nákladního listu odmítnout odběr zásilky, dokud stanice nevyhoví odůvodněnému návrhu na zjištění škody, o níž příjemce tvrdí, že vznikla.

(9) Požádá-li orgán státní správy ze zákona oprávněný nebo soud o vydání zásilky, je železnice povinna takové žádosti vyhovět; vydání zásilky je v takovém případě postaveno na roveň vydání zásilky příjemci. Orgán státní správy nebo soud je povinen uhradit železnici všechny neuhrazené částky zapsané v nákladním listu; stanice však nesmí odepřít vydání zásilky, nebyly-li pohledávky železnice ihned zaplacené. Nezakáže-li to orgán státní správy nebo nestanoví-li soud jinak, zpraví stanice o vydání zásilky ihned oprávněného.

(10) Po převzetí nákladního listu příjemcem může stanice na jeho návrh dát v odůvodněných případech souhlas, k tomu, aby došlé zboží bylo v téže voze podáno s novým nákladním listem k další přepravě jako vozová zásilka, a to i když přepravce část zboží vyložil nebo přiložil (dále jen „nový podej“). Nový podej lze povolit jen jednou. Za narušení otěhu vozu vybere železnice pokutu; tarif stanoví výši pokuty, jakož i v kterých případech se pokuta nevybírá, popřípadě kdy je možno pokutu snížit. Stanice nepovolí nový podej, jestliže by tím došlo k porušení zákazu ne hospodárných přeprav (§ 38 odst. 1).

§ 56

Změny přepravní smlouvy

(1) Odesílatel i příjemce, popřípadě ústřední orgány jím nadřízené, mohou v naléhavých případech navrhnout změnu přepravní smlouvy.

(2) Odesílatel nebo jemu nadřízený ústřední orgán může navrhnout, aby:

- a) byla zásilka vrácena odesílateli v odesílací stanici,
- b) byla zásilka vrácena odesílateli do odesílací stanice,

- c) byl změněn příjemce zásilky,
- d) byla změněna stanice určení.

(3) Příjemce nebo jemu nadřízený ústřední orgán může navrhnout, aby:

- a) byl změněn příjemce zásilky,
- b) byla změněna stanice určení.

(4) Byl-li změněn příjemce zásilky, není tento nový příjemce již oprávněn navrhnout změnu přepravní smlouvy.

(5) Návrh na změnu přepravní smlouvy nesmí způsobit rozdělování zásilky.

(6) Návrh na změnu přepravní smlouvy musí podat odesílatel nebo jemu nadřízený ústřední orgán odesílací stanici a příjemce nebo jemu nadřízený ústřední orgán původní stanici určení.

(7) Návrh na změnu přepravní smlouvy musí být sepsán na předepsaném tiskopise a podepsán oprávněným; je-li oprávněným socialistická organizace, opatří návrh kromě podpisu i svým razítkem. Podává-li návrh na změnu přepravní smlouvy odesílatel nebo jemu nadřízený ústřední orgán, musí kromě písemného návrhu předložit stanici ještě druhopis nákladního listu, ve kterém návrh opakuje a podepíše, popřípadě opatří také svým razítkem.

(8) Změnu přepravní smlouvy jednotlivých zásilek povoluje stanice, které podle odstavce 6 musí být návrh na změnu předložen. Změnu lze povolit jen jednou. Stanice nepovolí změnu stanice určení, jestliže by tím došlo k porušení zákazu ne hospodárných přeprav (§ 38 odst. 1).

(9) Právo odesílatelovo nebo jemu nadřízeného ústředního orgánu navrhnout změnu přepravní smlouvy zaniká, jakmile příjemce nebo jemu nadřízený orgán použil svého práva a sám navrhl změnu přepravní smlouvy.

(10) Dojdou-li do stanice, která má změnu přepravní smlouvy provést současně návrhy na změnu jak od odesílatele, tak i od příjemce, nebo od ústředních orgánů jím nadřízených, provede stanice návrh příjemce (návrh ústředního orgánu nadřízeného příjemci); jinak provede stanice návrh, který došel dřív. Provedením návrhu příjemce přecházejí veškerá práva a povinnosti odesílatele z přepravní smlouvy na původního příjemce.

(11) Povolila-li stanice změnu přepravní smlouvy a nemůže-li tuto změnu provést sama, požádá o její provedení vhodnou stanicí na cestě poštovním telegramem na útraty navrhovatele; o tom zpraví odesílací stanici a podle okolností i původní stanici určení.

(12) Hotové výdaje spojené s prováděním změny přepravní smlouvy vybere stanice, která změnu povoluje, od navrhovatele. Výdaje vzniklé prováděním přepravní smlouvy ve stanici na cestě se zapíše do nákladního listu.

(13) Byla-li změněna na návrh oprávněného stanice určení, počítá se dovozně zvlášť z odesílací stanice do stanice provádějící změnu a zvlášť z této

stanice do nové stanice určení. Byla-li zásilka vydána na návrh oprávněného ve stanici na cestě, ležící před původní stanicí určení, počítá se dovozně z odesílací stanice jen do této stanice na cestě; přeplatek dovozného železnice oprávněnému vrátí.

(14) Při provedení změny přepravní smlouvy vybere železnice od toho, kdo změnu navrhl, pokutu za narušení oběhu vozu podle § 55; tarif stanoví, ve kterých případech se pokuta nevybírá, popřípadě kdy je možno pokutu snížit.

(15) Ministerstvo dopravy může stanovit odchylky pro způsob podávání návrhů na změnu přepravní smlouvy ústředními orgány, nadřízenými odesílateli nebo příjemci, jakož i odchylky pro způsob provádění jimi navrhovaných změn.

§ 57

Přepravní překážky. Ložná závady

(1) Vyskytne-li se po sjednání přepravní smlouvy překážka, pro kterou nelze přepravit zásilku po původně určené cestě, přepraví železnice zásilku do stanice určení po jiné cestě, je-li možné jiné cesty použít. Dovozně se však počítá po původně určené cestě.

(2) Není-li jiná cesta, nebo nelze-li jiné cesty použít nebo nelze-li pokračovat v přepravě z jiných příčin, vyzve stanice, v níž byla zásilka zadržena, ihned telegraficky odesílatele, aby navrhl, jak se zásilkou naložit.

(3) Stanice nemusí vyzvat odesílatele, aby podal návrh, jak se zásilkou naložit, jde-li o přepravní překážku přechodného rázu, která nepotrvá pravděpodobně déle než 48 hodin.

(4) Odesílatel je povinen dát jakýkoliv proveditelný návrh prostřednictvím odesílací stanice písemně na rubu telegramu, jímž byl zpraven o přepravní překážce; předložení druhopisu nákladního listu se nevyžaduje. Odesílací stanice sdělí návrh odesílatele telegraficky stanici, ve které je zásilka zadržena.

(5) Pro podání návrhu, jak naložit se zásilkou, se poskytuje jednodenní lhůta, jde-li o zásilku, která ještě neodešla z odesílací stanice, a třídní lhůta, jde-li o zásilku zadrženu na cestě. Tyto lhůty počínají uplynutím dne, ve kterém stanice odeslala výzvu se žádostí o návrh. Po uplynutí těchto lhůt počítá stanice zdržné, které zapíše do nákladního listu. Dodací lhůta po dobu zadržetí zásilky neplyne.

(6) Odesílatel může dát návrh, jak se zásilkou naložit pro případ přepravní překážky již při podání zásilky k přepravě zápisem v nákladním listu.

(7) Nedá-li odesílatel proveditelný návrh ve lhůtě stanovené v odstavci 5, přikročí železnice k likvidaci zásilky podle § 59.

(8) Je-li to podle úsudku stanice účelné, zpraví stanice o přepravní překážce telegraficky i příjemce zásilky; jde-li o odesílatelský vlak, zpraví příjemce vady.

(9) Vznikne-li přepravní překážka po změně přepravní smlouvy, provedené na návrh příjemce, nevyžádá si stanice, ve které je zásilka zadržena, návrh, jak se zásilkou naložit od odesílatele, nýbrž od původního příjemce zásilky; své návrhy podává příjemce prostřednictvím stanice určení. Ustanovení o právech a povinnostech odesílatele z přepravní smlouvy platí obdobně pro tohoto příjemce.

(10) Pomine-li přepravní překážka dříve než dojde návrh odesílatele nebo příjemce nebo obou, odešle stanice zásilku dále do stanice určení, aniž vyčká dojítí návrhu; navrhovatel o tom zpraví doporučeným dopisem.

(11) Potrvá-li přepravní překážka delší dobu, vyhlásí železnice, je-li to možné, pomocnou cestu. U zásilek přijatých k přepravě po vyhlášení pomocné cesty se počítá dovozně po této cestě.

(12) Musí-li být zásilka přijatá k přepravě upravena nebo přeložena pro ložnou závadu nebo nezpůsobilost vozu k jízdě (dále jen „ložná závada“), provede úpravu nebo překládku železnice, pokud v dalších ustanoveních není stanoveno jinak.

(13) Je-li ložná závada zjištěna v odesílací stanici, je povinen jí na vyzvání stanice odstranit odesílatel.

(14) Je-li ložná závada zjištěna až ve stanici na cestě a železnice jí nemůže odstranit, protože úprava nebo překládka vyžaduje zvláštní opatrnost nebo odbornou znalost, popřípadě mimořádná opatření, je odesílatel povinen na výzvu stanice sám se postarat o úpravu nebo přeložení zásilky.

(15) Pro odstranění ložné závady odesílatelem platí lhůty, uvedené v odstavci 5. Po uplynutí těchto lhůt může stanice sama pověřit úpravou nebo přeložením zásilky vhodný odborný závod nebo organizaci k odstranění ložné závady na nebezpečí odesílatele. Za dobu zadržetí zásilky se počítá zdržné. Dodací lhůta po dobu zdržení neplyne.

(16) Způsobilá-li ložnou závadu železnice, nese výdaje za její odstranění; v ostatních případech zapíše poplatky a případně hotové výdaje za odstranění ložné závady do nákladního listu.

(17) Pokud v předchozích ustanoveních není stanoveno jinak, platí pro návrhy odesílatele a příjemce, jakož i pro jejich provádění ustanovení § 56.

§ 58

Překážky při dodání

(1) Odmítne-li příjemce přijmout nákladní list nebo neřádá o vydání nákladního listu do uplynutí vykládací lhůty nebo nelze-li vypátrat příjemce anebo nemůže-li být zásilka dodána z jiných příčin, podá stanice určení odesílateli ihned telegraficky zprávu s tím, aby odesílatel podal návrh, jak se zásilkou naložit.

(2) Odesílatel je povinen dát jakýkoliv proveditelný návrh prostřednictvím odesílací stanice, písemně na rubu telegramu, jímž byl zpraven o překážce při dodání; předložení druhopisu nákladního listu se nevyžaduje. Odesílací stanice sdělí návrh

na útraty odesílatele, pokud příčiny odmítnutí nejsou na straně železnice, telegraficky stanici určení.

[³] Pro podání návrhu, jak naložit se zásilkou, se poskytuje třídenní lhůta. Tato lhůta počíná uplynutím dne, ve kterém stanice zaslala odesílateli zprávu se žádostí o návrh. Po dobu zadržení zásilky dodací lhůta neplyne. Zdržné se počítá za dobu od přichystání vozu k vykládce až do odstranění překážky, popřípadě do vyložení vozu.

[⁴] Nedá-li odesílatel proveditelný návrh, přikročí železnice k likvidaci zásilky podle § 59.

[⁵] Vznikne-li překážka při dodání po změně přepravní smlouvy provedené na návrh příjemce, nevyžádá si stanice návrh, jak se zásilkou naložit od odesílatele, nýbrž od původního příjemce zásilky, který navrhl změnu přepravní smlouvy. Ustanovení o právech a povinnostech odesílatele z přepravní smlouvy platí obdobně pro tohoto příjemce.

[⁶] Pomine-li překážka při dodání dříve než dojde návrh odesílatele, popřípadě původního příjemce při změně přepravní smlouvy podle § 58 odst. 2 a 3, odevzdá stanice určení nákladní list příjemci. Oprávněného o tom zpraví doporučeným dopisem. Výdaje za zprávu se zapíše do nákladního listu a vyberou od příjemce.

[⁷] Pokud v předchozích ustanoveních není stanoveno jinak, platí pro návrhy odesílatele a příjemce, jakož i pro jejich provádění, ustanovení § 56.

§ 59

Likvidace zásilek

[¹] Železnice provádí likvidaci neodebraných nebo nedoručitelných zásilek buď předáním předmětu nebo zboží organizacím oprávněným je převzít nebo prodejem. ve výjimečných případech zničením zboží za podmínek, stanovených právními předpisy. O prodeji nebo zničení sepíše železnice zápis.

[²] Železniční zařízení, jakož i předměty upotřebitelné pro železniční svršek, se odevzdají příslušným železničním jednotkám.

[³] Železnice zpraví oprávněného (odesílatele nebo příjemce), je-li znám, telegraficky, dálkopisem nebo poslem o zamýšlené likvidaci. O provedené likvidaci podá zprávu doporučeným dopisem.

[⁴] K likvidaci zásilek přikročí železnice po uplynutí 5 kalendářních dnů ode dne, ve kterém byla podána oprávněnému zpráva o zamýšlené likvidaci. Jde-li o zásilky snadno zkazitelného zboží nebo o zásilky živých zvířat, je železnice oprávněna přikročit k likvidaci podle povahy a stavu zásilky již po uplynutí jednoho kalendářního dne po podání zprávy.

[⁵] Z výtěžku likvidace se uhradí přednostně pohledávky železnice, váznoucí na zásilce a pak pohledávky orgánů státní správy. Zbytek vyplatí železnice na požádání příjemci, odebral-li nákladní list, v ostatních případech odesílateli. Částky z výtěžku likvidace, o které oprávněný včas nepožádal,

odvedou se do státního rozpočtu. Právo na výplatu částky zaniká po jednom roce.

[⁶] Nestačí-li výtěžek likvidace na úhradu pohledávek železnice, je oprávněný z přepravní smlouvy povinen uhradit železnici příslušné částky.

ČÁST ČTVRTÁ

Odpovědnost z přepravní smlouvy

§ 60

Všeobecné ustanovení

Železnice odpovídá z přepravní smlouvy cestujícím a přepravním a cestujícím a přepravní odpovídají z přepravní smlouvy železnici podle příslušných ustanovení občanského zákoníku a hospodářského zákoníku a ustanovení tohoto řádu.

§ 61

Zákaz úmluv o změně nebo vyloučení odpovědnosti

Jakékoliv úmluvy železnice s cestujícími nebo přepravní, které by měly omezit nebo vyloučit odpovědnost z přepravní smlouvy, stanovenou zákonem nebo tímto řádem, jsou neplatné.

§ 62

Odpovědnost železnice za ztrátu nebo poškození zásilky

Železnice odpovídá za škody, které vzniknou na přepravovaném cestovním zavazadle, spěšnině nebo vozové zásilce, úpinou nebo částečnou ztrátou nebo poškozením, v době od převzetí k přepravě až do vydání.

§ 63

Vyloučení odpovědnosti železnice za ztrátu nebo poškození

[¹] Železnice se své odpovědnosti za ztrátu nebo poškození zproutí, jestliže ztráta nebo poškození byly způsobeny:

- okolností, kterou železnice nemohla odvrátit,
- cestujícím, odesílatelem nebo příjemcem,
- vadností zásilky,
- vadností obalu nebo balení,
- zvláštní povahou zásilky.

[²] Důkaz o tom, že ztráta nebo poškození vznikly z příčin uvedených v odstavci 1, písm. a), b) a c), přísluší železnici. Mohla-li podle okolností případu vzniknout ztráta nebo poškození z příčin uvedených v odstavci 1, písm. d) a e), má se za to, že z nich škoda vznikla. Oprávněný má však právo dokázat, že škoda nevznikla zcela nebo zčásti z těchto příčin.

[³] U zboží, které pro svou zvláštní přirozenou povahu ztrácí za přepravy na váze, odpovídá železnice bez zřetele k projeté vzdálenosti jen za tu část ztráty na váze, která přesahuje níže uvedenou mez:

- 4 % u zásilek hnědouhelného koksu, podaného k přepravě ve vlhkém stavu,

b) 2 % u kapalin nebo u zboží podaného k přepravě ve vlhkém stavu, jakož i u tohoto zboží: chemické suroviny volně ložené,

klihovka,

koks praný,

kosti celé a mleté,

kůže surové,

kůže zpracované (usně),

magnesie,

maso čerstvé,

plody čerstvé, sušené nebo pražené,

rudy manganové,

sůl,

tabák,

uhlí prané,

zelenina čerstvá,

c) 1.5 % u tohoto zboží:

dříví,

hmoty stavební nerostného původu,

hmoty keramické (jíl, lupky),

ryby solené a sušené,

tuky,

uhlí dřevěné,

d) 1 % u tohoto zboží:

hnojiva,

chmel,

koření,

kůra stromová,

maso zmrazené,

mýdlo,

paliva nerostná tuhá, vyjma uhlí a koksu uvedených pod písm. a) a b),

rudy všeho druhu, vyjma rud manganových uvedených pod písm. b),

srst nepraná,

vlna nepraná,

e) 0,5 % u ostatního zboží, které podléhá rovněž ztrátě na váze za přepravy.

Přepravuje-li se na jednu přepravní listinu několik kusů zboží, jejichž váha byla jednotlivě železnicí při podejti zjištěna, vypočítává se přípustná ztráta na váze zvláště pro každý kus. Při úplné ztrátě zásilky, nebo při ztrátě jednotlivých kusů se nepřihlíží při výpočtu náhrady k přípustné mezi ztráty váhy ztraceného zboží.

(4) Údaje o váze a počtu kusů v přepravní listině jsou důkazem proti železnicí, byla-li váha a počet kusů zjištěny při podejti k přepravě železnicí vážením, popřípadě počítáním a bylo-li to ověřeno železnicí v přepravní listině.

(5) Dojde-li zásilka naložená odesílatelem do stanice určené v nepoškozeném voze a s neporušenými plombami odesílatele, nebo odesílací stanice, nebo v otevřeném voze s neporušeným povrchem zásilky bez zjevných stop po ztrátě, nebo dojdou-li

jednotlivé kusy v neporušeném obalu, musí oprávněný, dožaduje-li se náhrady za ztrátu dokázat, že ke ztrátě došlo za přepravy po železnici.

§ 64

Domněnka o ztrátě zásilky

(1) Cestující může pokládat cestovní zavazadlo za ztracené a žádat náhradu za jeho ztrátu, jestliže mu nebylo vydáno nebo přichystáno k výdeji do 10 dnů po uplynutí dne, ve kterém dojel vlak, kterým mělo být zavazadlo přepraveno. Obsahuje-li zavazadlo snadno zkazitelné věci, zkracuje se lhůta 10 dnů na 5 dní.

(2) Cestující, přijímaje náhradu za ztracené cestovní zavazadlo, může si písemně vyhradit, aby mu byla podána ihned zpráva, bude-li cestovní zavazadlo nalezeno do jednoho roku po vyplacení náhrady. Obdrží-li zprávu, že se cestovní zavazadlo našlo, může do 30 dnů požádat, aby mu bylo vydáno v určité, jím stanovené stanici. Zavazadlo mu bude vydáno, vrátí-li vyplacenou náhradu.

(3) Neučinil-li cestující výhradu podle odstavce 2 nebo nepožádal-li o výdej nalezeného cestovního zavazadla do 30 dnů po obdržení zprávy podle odstavce 2, nebo bylo-li zavazadlo nalezeno teprve po jednom roce od vyplacení náhrady, přikročí železnice k likvidaci nalezeného zavazadla.

(4) Oprávněný může pokládat spěšninu nebo vozovou zásilku za ztracenou a žádat náhradu za ztrátu, jestliže spěšnina nebo vozová zásilka nebyly vydány nebo přichystány k výdeji příjemci do 30 dnů po uplynutí dodací lhůty. Obsahuje-li zásilka snadno zkazitelné věci, zkracuje se lhůta 30 dnů na 5 dní.

(5) Byla-li spěšnina nebo vozová zásilka nalezena po vyplacení náhrady, nabídne jí železnice oprávněnému. Oprávněný může požádat, aby jemu nebo jinému příjemci byla spěšnina nebo vozová zásilka vydána v určité, jím stanovené stanici s dostatečnou výpravní oprávněností. Železnice jeho žádosti vyhovějí bez zaplacení dalšího přepravného, jestliže oprávněný vrátí náhradu, která mu byla vyplacena. Nedojde-li odpověď oprávněného do 10 dnů po odeslání nabídky, nebo odmítli-li oprávněný převzít nalezenou spěšninu nebo vozovou zásilku, železnice provede likvidaci podle ustanovení § 59.

§ 65

Výše náhrady za ztrátu

(1) Je-li železnice podle ustanovení tohoto řádu povinna nahradit úplnou nebo částečnou ztrátu, vyplácí oprávněnému bez náhrady další škody. Částku vypočtenou podle faktury dodavatele. Nebyl-li ve faktuře uvedena daň z obrátu, ačkoliv dodávka byla provedena s daní z obrátu, připočte se k ceně uvedené ve faktuře daň z obrátu.

(2) Má-li být náhrada vyplacena občanu a není-li faktury dodavatele, vypočítává se náhrada podle maloobchodních cen socialistických organizací v místě a v době, kde a kdy byly cestovní zava-

zadlo, spešnina nebo vozová zásilka podány k přepravě. Přitom se přihlídně k případnému opotřebení věci.

(3) Nemůže-li cestující prokázat cenu cestovního zavazadla a nelze-li jeho cenu stanovit ani podle ustanovení odstavce 2, vyplatí mu železnice vzhledem k obsahu nejvýše 20 Kčs za každý kilogram hrubé váhy.

(4) Má-li být náhrada vyplacena socialistické organizaci a není-li faktury dodavatele, vypočítá se náhrada podle cen stanovených na základě cenových předpisů obsažených především v příslušných cenících. K této ceně, pokud již v ní není obsažena, se připočítává:

- a) cena obalu podle cen stanovených na základě cenových předpisů obsažených především v příslušných cenících, po příslušné srážce za opotřebení obalu.
- b) částka vedlejších výdajů zaplacených v souvislosti s dodávkou zboží do odesílací stanice.

Nemohou-li být výše uvedené ceny a výdaje doloženy doklady a nebylo-li o jejich výši dosaženo dohody, zjistí se jejich výše znaleckým odhadem. Oprávněný hradí náklad znaleckého odhadu, je-li odhadnutá cena nižší než cena požadovaná.

(5) Kromě náhrady za úplnou nebo za částečnou ztrátu hradí železnice oprávněnému částky, které jí byly zaplacený za přepravu, a to úměrně ke ztracené části zásilky, pokud tyto částky nejsou již obsaženy v ceně zboží.

(6) Má-li být náhrada vyplacena socialistické organizaci, určuje se cena dovozního zboží podle ceny stanovené pro příslušný druh dovozního zboží v tuzemsku a cena vývozního zboží podle prodejní ceny stanovené ministerstvem zahraničního obchodu.

(7) Nelze-li skutečnou cenu určit způsobem uvedeným v předchozích odstavcích, určí se cena pro vypočtení výše náhrady znaleckým odhadem. Oprávněný hradí náklad znaleckého odhadu, je-li odhadnutá cena nižší než cena požadovaná.

(8) Při ztrátě vozu přepravce se postupuje podle příslušné zařaditelské smlouvy.

§ 66

Výše náhrady za poškození

(1) Při poškození cestovního zavazadla, spešniny nebo vozové zásilky, je železnice povinna zaplatit oprávněnému částku, o kterou se zmenšila cena zboží.

(2) U předmětů, které lze opravit, se určuje částka, o níž se zmenšila cena předmětu zpravidla fakturou za opravu anebo znaleckým odhadem. Nelze-li předměty opravit v místě určení, nahradí železnice oprávněnému též přepravné, zaplacené za přepravu do nejbližšího místa, kde bylo možno opravu provést a zpět. Dále nahradí železnice oprávněnému nezbytné výdaje za přeložení, třídění a úpravu poškozeného zboží. Náhrada škody se poskytuje jen do výše částky náhrady za úplnou ztrátu.

§ 67

Odpovědnost za zpožděný výdej cestovního zavazadla a za překročení dodací lhůty u spešnin a vozových zásilek

(1) Za zpožděný výdej cestovního zavazadla je železnice povinna zaplatit oprávněnému na jeho žádost pokutu ve výši jedné desetiny zaplaceného dovozného za každý i započatý den, následující po dni, ve kterém mělo být zavazadlo přichystáno k výdeji, nejvýše však polovinu dovozného.

(2) Prokáže-li oprávněný, že zpožděným výdejem cestovního zavazadla utrpěl škodu, vyplatí mu železnice na jeho žádost místo pokuty náhradu škody, nejvýše však částku zaplaceného dovozného.

(3) Za překročení dodací lhůty u spešniny nebo vozové zásilky je železnice povinna zaplatit příjemci na jeho žádost pokutu ve výši jedné desetiny dovozného za každých i započatých 24 hodin, o které byla dodací lhůta překročena, nejvýše však polovinu dovozného.

(4) Utrpěl-li příjemce spešniny nebo vozové zásilky překročením dodací lhůty škodu, vyplatí mu železnice na jeho žádost náhradu škody, nejvýše však částku zaplaceného dovozného.

(5) Cestující nemá právo na pokutu nebo náhradu škody podle odstavců 1 a 2 a příjemce spešniny nebo vozové zásilky nemá právo na pokutu nebo náhradu škody podle odstavců 3 a 4, byla-li oprávněnému přiznána náhrada za úplnou ztrátu.

(6) Je-li železnice povinna nahradit částečnou ztrátu cestovního zavazadla, spešniny nebo vozové zásilky a došlo-li zároveň k zpožděnému výdeji nebo překročení dodací lhůty, vyplatí cestujícímu, popřípadě příjemci pokutu nebo náhradu škody podle odstavců 1 až 4 jen za neztracenou část. Náhrada za částečnou ztrátu nesmí však spolu s pokutou nebo náhradou za zpožděný výdej nebo překročení dodací lhůty činit více, než by činila náhrada za úplnou ztrátu.

(7) Železnice neodpovídá za zpožděný výdej cestovního zavazadla nebo za překročení dodací lhůty u spešniny nebo vozové zásilky, bylo-li způsobeno okolnostmi, které nemohla odvrátit.

(8) Příjemce vozové zásilky pozbývá práva na pokutu, popřípadě náhradu prokázané škody za překročení dodací lhůty, nevyloží-li vozovou zásilku do 48 hodin od uplynutí stanovené vykládací lhůty.

§ 68

Přeplatky a nedoplatky

(1) Železnice, cestující a přepravci jsou povinni zaplatit nedoplatky a vrátit přeplatky, pokud je zjistí, aniž by vyčkávali reklamace nebo výzvy k zaplacení.

(2) Pro uplatnění práv z přeplatků a nedoplatků platí ustanovení § 70 až 74.

ČÁST PÁTÁ

Zápisy, reklamace, návrhy u soudu
a arbitrážní žádosti

§ 69

Zápisy

(1) Okolnosti, které mohou zakládat odpovědnost železnice, cestujících a přepravců se zjišťují zpravidla zápisem, který sepisuje železnice podle skutečností, jež zjistila.

(2) Železnice je povinna zjistit stav zásilky a sepsat ihned komerční zápis, zjistila-li úplnou nebo částečnou ztrátu nebo poškození cestovního zavazadla, spěšninu nebo vozové zásilky, nebo zjistila-li okolnosti tomu nasvědčující. Výsledek zjištění potvrdí v komerčním zápise osoby, které se zjišťování stavu a sepsání zápisu zúčastnily.

(3) Sepisuje-li železnice zápis ve stanici-určení v nepřítomnosti oprávněného, přizve ke zjištění alespoň jednu osobu, která není pracovníkem železnice.

(4) Zjistí-li příjemce při odběru zásilky zjevnou porušenost nebo neúplnost zásilky nebo okolnosti tomu nasvědčující, je povinen požádat železnici nejpozději při odběru o zjištění stavu zásilky a případné sepsání komerčního zápisu (viz též § 55 odst. 6).

§ 70

Oprávnění k reklamacím u železnice a k uplatnění práva u soudu nebo u hospodářské arbitráže

(1) Právo z přepravy cestujících a cestovních zavazadel může uplatnit reklamaci u železnice a nedojde-li k vyřízení, podáním návrhu u soudu, jestliže jde:

- o vrácení jízdného nebo jiných částek z přepravy cestujících ten, kdo předloží příslušnou jízdenku nebo stvrzenku o zaplacené částce, nebo podle okolností případu též osvědčení stanice o tom, že jízdenky nebylo užito, nebo že jí bylo užito jen částečně. Zní-li jízdenka na jméno, je oprávněným ten, kdo je v ní uveden,
- o vrácení dovozného nebo jiných částek z přepravy cestovních zavazadel ten, kdo předloží zavazadlový lístek nebo stvrzenku o zaplacené částce nebo pokutě nebo podle okolností případu též osvědčení stanice o tom, že zavazadlo nebylo přepraveno nebo že bylo přepraveno jen po části cesty,
- o pokutu nebo náhradu škody za zpožděný výdej cestovního zavazadla ten, kdo předloží osvědčení stanice o zpožděném výdeji,
- o náhradu za úplnou ztrátu cestovního zavazadla ten, kdo předloží zavazadlový lístek a průpis komerčního zápisu, byl-li mu železnici vydán,
- o částečnou ztrátu nebo poškození cestovního zavazadla ten, kdo předloží zavazadlový lístek a průpis komerčního zápisu vydaného železnici při odběru zavazadla.

(2) Práva z přepravy spěšnin a vozových zásilek se uplatňují reklamací u železnice. Nedojde-li k vyřízení, lze uplatnit právo žádostí u hospodářské arbitráže, popřípadě podáním návrhu u soudu.

(3) K reklamaci práv z přepravy spěšnin a vozových zásilek u železnice je oprávněn a musí k ní připojit, jde-li:

- o vrácení přepravného a přeplatku přepravného ten, kdo příslušnou částku železnici zaplatil. Odesílatel musí předložit druhopis spěšninového nebo nákladního listu, příjemce spěšninový nebo nákladní list,
- o vrácení pokut a jiných částek nezapsaných v přepravní listině ten, kdo předloží doklad o zaplacení těchto částek,
- o pokutu nebo náhradu prokázané škody za překročení dodací lhůty příjemce, předloží-li spěšninový nebo nákladní list,
- o náhradu za úplnou ztrátu odesílatel, předloží-li druhopis spěšninového nebo nákladního listu, popřípadě příjemce, předloží-li spěšninový nebo nákladní list nebo jejich druhopis; byl-li sepsán železnici komerční zápis, je nutno připojit i průpis tohoto zápisu vydaný oprávněnému,
- o náhradu za částečnou ztrátu nebo poškození příjemce nebo odesílatel podle toho, kdo předloží spěšninový nebo nákladní list a průpis komerčního zápisu, který byl vydán železnici při odběru.

(4) Byla-li příjemci místo spěšninového nebo nákladního listu vydána náhradní přepravní listina, předloží oprávněný k reklamaci tuto náhradní přepravní listinu.

§ 71

Omezení práv při reklamacích

Socialistické organizace nemohou uplatňovat svoje práva vůči železnici a železnice nemůže uplatňovat svá práva vůči socialistickým organizacím, jde-li v jednotlivých případech o částku nepřevyšující 10 Kčs u spěšnin a 30 Kčs u vozové zásilky. Toto omezení neplatí, opakují-li se případy odůvodněných reklamací soustavně.

§ 72

Příslušnost k podávání reklamací. Vyřizování reklamací

(1) Práva z přepravy cestujících, cestovních zavazadel, spěšnin a vozových zásilek vůči železnici musí oprávněný uplatnit reklamaci u místa, které podle příslušných ustanovení tarifu takovou reklamaci vyřizuje. Tato místa vyřizují reklamace za železnici s konečnou platností.

(2) Bude-li platná reklamace podána u místa nepříslušného k jejímu vyřízení, postoupí ji toto místo ihned místu příslušnému při zachování lhůty pro její podání oprávněným.

(3) Reklamace musí být podána písemně s uvedením důvodů a výše požadované částky. K rekla-

maci se připojí doklady uvedené v § 70 a byli-li sepsán zápis podle § 69, též průpis tohoto zápisu vydaného oprávněnému železnici. Nemohl-li oprávněný připojit tyto doklady z vážných důvodů v originále, musí tak učinit nejpozději před vyplacením náhrady. K reklamaci náhrady škody je třeba připojit též doklad o ceně. Jde-li o občana, může být reklamace z přepravy cestujících, cestovních zavazadel a spěšnin podána ústně.

(4) Nebudou-li k reklamaci připojeny stanovené doklady, vyzve železnice ihned oprávněného k předložení chybějících dokladů a stanoví přiměřenou lhůtu, nikoliv však kratší než 8 dnů. Budou-li tyto doklady odeslány, popřípadě předloženy ve stanovené lhůtě, platí, že reklamace byla řádně podána.

(5) Železnice je povinna vyřdit podanou reklamaci a zpravit oprávněného o uznání nebo zamítnutí jeho požadavku do 3 měsíců ode dne odeslání reklamace poštou, popřípadě ode dne osobního předložení železnici.

§ 73

Lhůty pro podávání reklamací, návrhů u soudu a arbitrážních žádostí. Zánik práv

(1) Práva, která mají cestující a přepravci z přepravní smlouvy, je oprávněný povinen uplatnit reklamaci u železnice bez zbytečného odkladu, nejpozději však do šesti měsíců, a to:

a) je-li oprávněným občan,

ode dne nastoupení jízdy nebo ode dne vydání zásilky příjemci, nebo jestliže k vydání nedošlo, ode dne vzniku přepravní smlouvy (§ 27, 33 a 50),

b) je-li oprávněným socialistická organizace,

ode dne vzniku přepravní smlouvy (§ 33 a 50).

Není-li právo uplatněno reklamací v uvedených lhůtách, zaniká.

(2) Jiná práva z přepravy, kromě práv na náhradu škody z přepravní smlouvy (například vrácení zdržného, pokut za nesplnění plánu přepravy, pokut za poškození vozu, přírážky k dovoznému za nesprávný údaj obsahu nebo váhy zásilky, poplatku

za nevyčištění vozu nebo nakládacích nebo vykládacích míst, poplatku za odvolání objednávky vozu, na zaplacení prémii) uplatní

a) občan podle ustanovení občanského zákoníku,

b) socialistická organizace reklamací u železnice bez zbytečného odkladu, nejpozději do šesti měsíců od vzniku příslušného práva; neuplatní-li je v uvedené lhůtě, právo zaniká.

§ 74

Lhůty pro uplatnění práv železnice. Zánik práv

Pro uplatnění a zánik práv železnice vůči cestujícím a přepravcům platí ustanovení občanského zákoníku a hospodářského zákoníku.

ČÁST ŠESTÁ

Závěrečná ustanovení

§ 75

Přechodná ustanovení

(1) Pokud není dále uvedeno jinak, řídí se ustanoveními tohoto řádu i právní vztahy z přepravy cestujících a zásilek po železnici, vzniklé před 1. červencem 1964; vznik těchto právních vztahů, jakož i práva, pokud z nich vznikla před 1. červencem 1964, se však posuzují podle dosavadních předpisů.

(2) Podle dosavadních předpisů se až do svého zakončení posuzují všechny lhůty, které začaly běžet před 1. červencem 1964.

§ 76

Činnost vyhlášky

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. července 1964. Týmž dnem je zrušen železniční přepravní řád vydaný vládním nařízením č. 37/1954 Sb. ve znění vládních nařízení č. 16/1958 Sb. a č. 38/1958 Sb.

Ministr:

Indra v. r.